

Back tot Basics 2.0

Integraal beleidsplan sociaal domein gemeente Goirle
2018 - 2021

Voorwoord

In 2011 besloot de toenmalige gemeenteraad van Goirle tot vaststelling van het beleidsplan '*Back to Basics: De Nieuwe Koers*': de eerste integrale nota voor het gemeentelijk welzijns- en onderwijsbeleid. Dat was vooruitstrevend: niet langer was het gemeentelijk beleid versnipperd in een groot aantal deelnota's, maar gebundeld in één logisch, samenhangend geheel. Centraal in het beleidsplan stond de maatschappelijke behoefte van de Goirlese gemeenschap. Die behoefte, die in 2010 via een breed participatietraject in beeld is gebracht, hebben we nu niet opnieuw onderzocht. Het zijn nog steeds de onderwerpen waar het om draait als het gaat om de rol van de gemeente binnen het sociaal domein¹, zo blijkt uit de praktijk. De gemeente Goirle heeft die rol intussen vastgelegd in een toekomstvisie en een bestuursakkoord. De kern daarvan is dat de gemeente wil doorgaan op de ingeslagen weg. Daarbij kijken we vooral wat inwoners zelf en met elkaar kunnen oplossen en regelen.

In haar beleid steekt de gemeente Goirle in op het versterken van die eigen kracht. Gezond leven, blijven leren en jezelf ontwikkelen zijn belangrijk voor deelname aan de samenleving. Daarin heeft de gemeente een faciliterende rol. Die vervullen we door te investeren in een gevarieerd aanbod aan basisvoorzieningen.

Het eerste beleidsplan Back to Basics (B2B) heeft een ontwikkeling in gang gezet, zo blijkt onder andere uit de evaluatie die in 2016 is uitgevoerd. Deze ontwikkeling, waarbij steeds meer verenigingen en organisaties in het sociaal cultureel domein met elkaar samenwerken en steeds meer mensen mee kunnen doen, willen we in de beleidsperiode 2018 - 2021 blijven stimuleren.

We zijn iedereen die heeft meegewerkt aan dit nieuwe beleidsplan '*Back to Basics 2.0*' zeer erkentelijk. Allereerst zijn dat alle gesubsidieerde verenigingen en organisaties. Met hen voert de gemeente ten minste eenmaal per jaar overleg. Door deze frequente contacten weten we goed wat er in de gemeenschap en bij de verenigingen en organisaties leeft. Daarnaast zijn dat de stakeholders die hebben meegewerkt aan de evaluatie van de nota '*Back to Basics: De Nieuwe Koers*'. Dit waren onder andere verenigingen en professionele organisaties, belangengroeperingen, de Participatieraad en de gemeenteraad. De raad is daarnaast tijdens een themabijeenkomst in juni 2016 geconsulteerd over een aantal ontwikkelrichtingen. Met de richtinggevende uitspraken van de raad is in dit beleidskader rekening gehouden.

Goirle, januari 2017

Marijo Immink, wethouder Wmo, welzijn, buurtregie, jeugd en sport

Guus van der Put, wethouder onderwijs, kunst en cultuur, inkomensvoorziening (Participatiewet) en armoedebeleid

¹ Het sociaal domein omvat alle organisaties, diensten en voorzieningen die mensen ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (meedoen) bevorderen.

Inhoud

Voorwoord 2

1.	Inleiding	4
2.	De gemeentelijke visie op het sociaal domein	7
3.	De rol van de gemeente	10
4.	Preventie.....	14
5.	Eigen kracht	20
6.	Sociaal netwerk.....	26
7.	Algemene voorzieningen	30
8.	Maatwerkvoorzieningen.....	34
Bijlage 1	Matrix doelstellingen en acties	37
Bijlage 2	Lijst van gehanteerde afkortingen en begrippen	39
Bijlage 3	Overzicht doelen en prestatie-indicatoren	41
Bijlage 4	Overzicht beleid- en uitvoeringsnota's, vastgesteld na B2B: De Nieuwe Koers.....	42
Bijlage 5	Preventieve basiszorgstructuur onderwijs/ opvang	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Inleiding

Deze beleidsnota heet 'Back to Basics 2.0' (B2B 2.0). Die naam maakt in één keer duidelijk dat de gemeente Goirle de komende jaren verder gaat met het beleid dat ze vanaf 2012 in heeft gezet met de nota *'Back to Basics: De Nieuwe Koers'* (B2B) .

Terugblik

Uit de evaluatie die in 2016 is gehouden, blijkt dat de eerste beleidsnota B2B de nodige ontwikkelingen in gang heeft gezet. Het integraal formuleren van beleid en het bij activiteiten over de grenzen van sectoren en werksoorten heen kijken, hebben onder andere geresulteerd in meer verbindingen en meer samenwerking tussen (professionele) organisaties en verenigingen. Maar ook voor een bredere inzet van vrijwilligers en extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen. De doorontwikkeling van 't Loket en de samenwerking in 't Loket tussen verschillende organisaties, zijn daarbij belangrijk geweest.

De evaluatie legde een tekortkoming van de eerste nota bloot. Die bevatte erg veel doelstellingen die onvoldoende 'SMART'² waren geformuleerd. Om die reden was moeilijk aan te tonen of de doelstellingen zijn behaald en welke rol het gemeentelijk beleid daarbij heeft gespeeld. In plaats van een groot aantal doelstellingen beschrijven we in hoofdstuk 3 van deze nieuwe nota B2B 2.0 de maatschappelijke effecten die de gemeente in de periode 2018 - 2021 wil realiseren. Daarbij staat aangegeven met welke indicatoren we die effecten gaan volgen. Die indicatoren zijn allen opgenomen in de gemeentelijke monitor sociaal domein.

Nieuwe taken

Sinds 2011 is er veel veranderd op het terrein van welzijn en de terreinen die daarmee samenhangen, zoals gezondheid, onderwijs en participatie. Zo zijn op 1 januari 2015 drie nieuwe wetten ingevoerd: de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Jeugdwet en de Participatiewet. De gemeente werd daarmee verantwoordelijk voor een aantal belangrijke taken, die voorheen vielen onder het regime van de provinciale- en de rijksoverheid en voor de daarmee gepaard gaande financiën. Voor de gemeenteraad was dit aanleiding om de werkingsduur van de eerste beleidsnota B2B met twee jaar te verlengen en de ervaringen die met deze 'transities' opgedaan werden, te verwerken in een nieuwe, integrale beleidsnota voor het sociaal domein. Voor de uitvoering van de nieuwe taken waren de visie en hoofddoelstellingen van B2B leidend.

De Wmo 2015 en de Jeugdwet verplichten de gemeenteraad om periodiek beleidsplannen vast te stellen en geven de kaders aan die tenminste in de beleidsplannen moeten zijn verwerkt. Deze beleidsnota vormt - samen met het Regionaal beleidskader jeugdhulp Hart van Brabant en de regionale nota 'Preventieve gezondheidszorg Midden-Brabant'- de invulling van genoemde wettelijke opdracht. De Participatiewet kent zo'n verplichting niet. Deze nota B2B 2.0 tracht de verbanden vast te leggen voor het beleid van alle de drie wetten. Sinds 2016 is een belangrijk deel van het gemeentelijke, preventieve gezondheidsbeleid onderdeel van de regionale nota preventieve gezondheidszorg. Om die reden besteden we in deze nieuwe beleidsnota B2B 2.0 aan het onderwerp 'preventieve gezondheidszorg' slechts beperkt aandacht.

² SMART: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden. Een SMART-doelstelling geeft aan wat je wilt bereiken en welke resultaten je wanneer wilt bereiken.

Kadernota

De nota B2B 2.0 is een beleidskader: de basis en het uitgangspunt van een groot aantal uitvoeringsregelingen en aanvullende nota's. De afgelopen jaren zijn er veel van dergelijke beleids- en uitvoeringsdocumenten vastgesteld, zoals bijvoorbeeld de beleidsregels Wmo en de nota 'Goirle aan de Slag'. Voor alle nota's en regelingen geldt dat is voortgeborduurd op de visie en hoofddoelstellingen van B2B. Deze hoofddoelstellingen zijn in dit nieuwe beleidskader ongewijzigd gebleven. Er is dan ook geen aanleiding om het later vastgestelde beleid te herzien naar aanleiding van het verschijnen van deze nota. Het is juist andersom: later vastgesteld (uitvoerings)beleid is input geweest om onderdelen van de integrale beleidsnota aan te passen en te actualiseren. Het beleidsplan B2B 2.0 biedt tevens het beleidskader voor de inzet van gemeentelijke accommodaties.

Meer aandacht voor de diversiteit van verenigingen

Gelet op de ervaringen uit de vorige beleidsperiode kiezen we ervoor om de subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties en verenigingen op te knippen in een aantal verschillende beleidsregels. Op die manier wordt meer recht gedaan aan de diversiteit van de verenigingen in Goirle en Riel.

Contracteren in plaats van subsidiëren

De beleidsnota B2B 2.0 is het uitgangspunt van de programma's van eisen voor de opdrachten aan een aantal professionele organisaties. Zowel de algemene voorzieningen³ als de maatwerkvoorzieningen (Wmo en jeugdhulp) worden ingekocht op basis van een resultaatverplichting. Voor de algemene voorzieningen is dat nieuw: de organisaties die deze voorzieningen voor ons organiseren, ontvingen tot op heden een subsidie. Eén van de kenmerken van een subsidie is dat resultaten niet afdwingbaar zijn. Bij de financiering van de algemene voorzieningen gaat het om aanzienlijke bedragen. We willen daarover meer zakelijke en afdwingbare afspraken maken: in ruil voor een financiële betaling dienen de professionele organisaties concrete tegenprestaties te leveren. Daarmee vallen de afspraken met deze organisaties onder het regime van het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid. Door over te gaan tot inkoop kunnen we ook zorgen voor een betere aansluiting tussen algemene- en (individuele) maatwerkvoorzieningen.

Van beleid naar uitvoering

Op basis van dit beleidsplan B2B 2.0 nodigen we (professionele) organisaties en verenigingen opnieuw uit om aan te geven op welke wijze zij een bijdrage kunnen leveren aan de realisering van de geformuleerde beleidsdoelstellingen. Zoals is uitgelegd, gebeurt dat voor een aantal professionele organisaties door middel van een inkoopproces. Met de overige organisaties en de verenigingen wordt een nieuw subsidietraject gestart. Zowel door te subsidiëren als door in te kopen, wil de gemeente Goirle voor het sociaal domein komen tot een efficiënte inzet van middelen waarbij er sprake is van samenhang tussen beleid, opdracht, prestaties, resultaten en kosten.

Toegankelijkheid

De gemeente Goirle richt zich primair op het ondersteunen van inwoners, zodanig dat zij zelfstandig kunnen functioneren in de samenleving. Daarbij gaat de gemeente uit van een verantwoordelijkheidsladder waarbij preventie, eigen kracht en verantwoordelijkheid van de inwoner én de samenleving centraal staan en voorliggend zijn aan voorzieningen die door de gemeente aangeboden worden. Dit wordt verder toegelicht in hoofdstuk 2. Om mee te kunnen (blijven) doen, is het noodzakelijk dat dienstverlening, activiteiten en accommodaties goed toegankelijk zijn.

³Zie de begrippenlijst voor een uitleg over beide soorten voorzieningen.

Dit aspect krijgt bijzondere aandacht in de programma's van eisen voor de inkoop en in de beleidsregels voor subsidie. In 2016 heeft de gemeenteraad besloten om vanaf 2017 een inclusieagenda⁴ op te stellen voor een toegankelijk Goirle en Riel. Vanaf 2018 is deze onderdeel van de uitvoeringsagenda⁵ van dit beleidskader.

Leeswijzer

De nieuwe nota B2B 2.0 kent dezelfde indeling als de eerste nota. De hoofdstukindeling is gebaseerd op de treden van de 'verantwoordelijkheidsladder'. Deze wordt verder toegelicht in hoofdstuk 2 : 'de gemeentelijke visie op welzijn en onderwijs'. De indeling is als volgt:

- Preventie (hoofdstuk 3).
- Eigen kracht (hoofdstuk 4).
- Sociaal netwerk (hoofdstuk 5)
- Algemene voorzieningen (hoofdstuk 6).
- Individuele voorzieningen (hoofdstuk 7).

Elk hoofdstuk heeft vervolgens weer dezelfde onderverdeling. Telkens wordt aangegeven welke missie de gemeente voor zichzelf ziet en welke ambities we nastreven. Deze zijn gebaseerd op de wettelijke taken van de gemeente en op de maatschappelijke behoeften die eerder in beeld zijn gebracht.

Bijlagen

In bijlage 1 vindt u de hoofddoelen en de acties uit de nota verzameld in een schematisch overzicht. In bijlage 2 worden de in de nota gebruikte afkortingen weergegeven en de gehanteerde begrippen kort toegelicht.

Een schematisch overzicht van de beleidsdoelen en prestatie-indicatoren vindt u in bijlage 3.

In bijlage 4 is een overzicht opgenomen van relevante beleids- en uitvoeringsdocumenten.

Bijlage 5 geeft de preventieve basisstructuur weer die in de gemeente Goirle aanwezig is voor kinderen van 0 tot 12 jaar.

⁴ de lokale uitwerking van het 'VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap'.

⁵ Zie pagina 12 voor een uitleg over de uitvoeringsagenda

2. De gemeentelijke visie op het sociaal domein

Tot 2020 geldt voor het sociaal domein de volgende, door de raad vastgestelde toekomstvisie 'Thuis in Goirle':

'Goirle is sociaal'

De gemeente Goirle is een dynamische en levendige gemeente. De onderlinge sfeer is goed, open en positief. Ieder handelt vanuit zijn of haar eigen verantwoordelijkheid. Problemen worden door onze inwoners zoveel als mogelijk zelf opgelost. In laatste instantie biedt de gemeente een vangnet voor diegenen die daarop zijn aangewezen. We denken en handelen vanuit de 'menselijke maat'. De inwoners kennen elkaar en zijn betrokken bij hun directe naaste omgeving, maar juist ook in buurten en wijken. We zijn er voor elkaar en zorgen voor elkaar als dat nodig is. Goirle heeft een actief verenigingsleven en er zijn veel vrijwilligers. We zijn trots op ons eigen karakter en onze eigen identiteit en houden deze graag in stand.'

Aan de hand van deze toekomstvisie werken we verder aan het stimuleren en ondersteunen van een actieve gemeenschap waarin:

- inwoners zichzelf en anderen helpen;
- inwoners sociaal en economisch zelfredzaam zijn.

De gemeente gaat daarbij uit van de eigen kracht van haar inwoners en hun sociale netwerk. Ze ondersteunt hen in die eigen kracht door te investeren in:

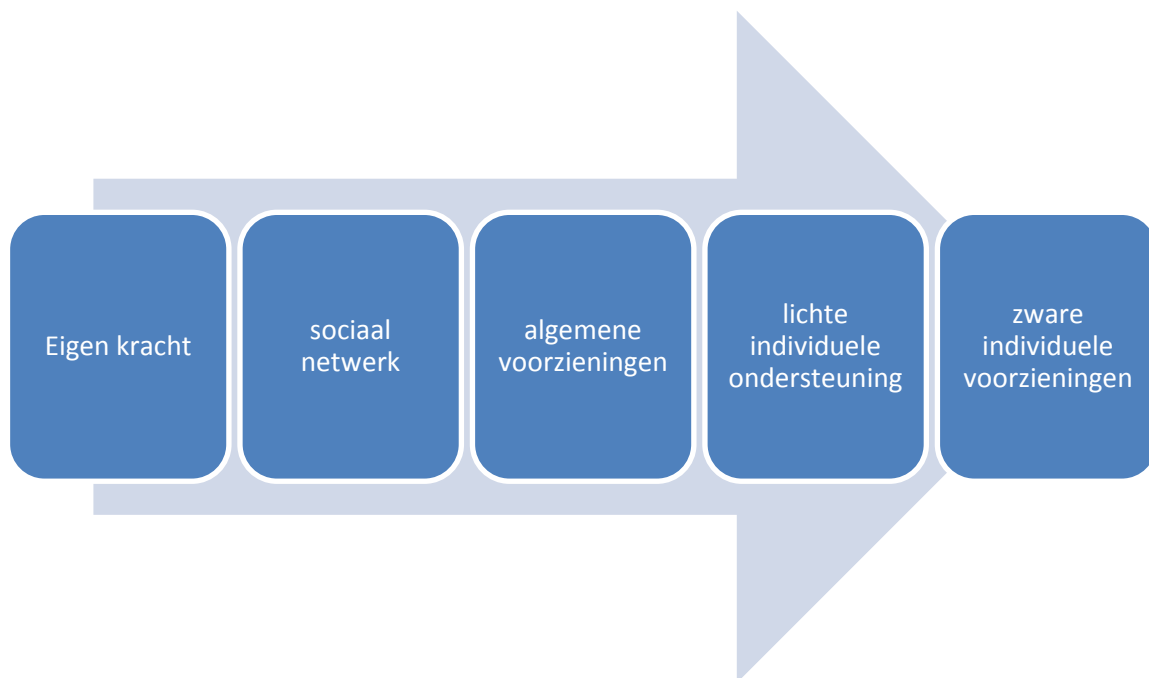
- preventie;
- een breed scala aan basisvoorzieningen;
- nieuwe initiatieven, samenwerking en innovatie.

Daarmee schept de gemeente de voorwaarden die het mogelijk maken dat inwoners de verantwoordelijkheid voor zichzelf en anderen kunnen nemen. Juist de onderlinge verbanden tussen (groepen) mensen en organisaties maken het mogelijk dat zoveel mogelijk inwoners mee gaan doen en mee blijven doen aan de samenleving. Er zullen altijd (kwetsbare) inwoners zijn die niet of niet geheel op eigen kracht mee kunnen doen. Hen bieden we ondersteuning die past bij hun specifieke omstandigheden en (on)mogelijkheden.

De verantwoordelijkheidsladder

De primaire verantwoordelijkheid voor de participatie van inwoners ligt niet bij de overheid, maar bij inwoners zelf en hun sociale omgeving. Ook bredere maatschappelijke verbanden hebben een verantwoordelijkheid in de hulp aan en zorg voor kinderen en voor mensen met een beperking. Pas als de inwoner en zijn/haar maatschappelijke omgeving het samen niet redden, komt de overheid in beeld. In eerste instantie kunnen inwoners dan gebruik maken van tal van algemene voorzieningen. Pas als deze ook geen uitkomst bieden, komen (individuele) maatwerkvoorzieningen in beeld, waarbij het adagium is 'zo licht als kan en zo zwaar als moet'. Lichte individuele ondersteuning heeft de voorkeur, maar als het echt nodig is zetten we intensieve / zware ondersteuning in.

Gevisualiseerd ziet dat er als volgt uit:

De gemeente Goirle neemt deze verantwoordelijkheidsladder als uitgangspunt voor het gehele beleid voor het sociaal domein. Het toepassen van de verantwoordelijkheidsladder dient daarbij twee doelen:

1. Voorkomen dat inwoners een ondersteuningsvraag krijgen. In dit kader moet de gemeente vooral investeren in preventie, de eigen kracht van inwoners en algemene voorzieningen.
2. Inwoners met een ondersteuningsvraag in staat stellen om op eigen kracht, met behulp van hun sociale netwerk of door gebruik te maken van een algemene voorziening een oplossing te vinden. Om de beweging te maken naar meer oplossingen in de sfeer van eigen kracht, sociale netwerken en algemene voorzieningen, is het noodzakelijk dat er voorwaarden en voorzieningen aanwezig zijn. Dat betekent dat de gemeente gericht werkt aan:
 - Het bevorderen van de eigen kracht van haar inwoners.
 - Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
 - Het aanbieden van algemene voorzieningen, inclusief de daarvoor benodigde structuur.

Het beleid voor het sociaal domein richt zich op drie hoofddoelen:

1. Bevorderen van maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie is de deelname van inwoners aan sociale, educatieve, sportieve of culturele activiteiten. Participeren kan zowel op een passieve manier (bijvoorbeeld lid zijn van een organisatie, een concert bezoeken) als actief (bijvoorbeeld het doen van vrijwilligerswerk of sporten bij een vereniging). Het is belangrijk dat jeugdigen prettig en gezond kunnen opgroeien en zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het sociale, economische en culturele leven. Verder moet participeren mogelijk zijn: informatie, diensten, activiteiten en accommodaties moeten toegankelijk zijn voor alle deelnemers en bezoekers. Samen met andere organisaties draagt de gemeente zorg voor de aanwezigheid van de voorzieningen die voor participatie noodzakelijk zijn.

Niet iedereen kan op eigen kracht meedoen. De gemeente Goirle vindt het van belang dat inwoners, indien nodig, ondersteund worden in hun bijdrage aan de samenleving, zodat zij in staat zijn om maatschappelijk te participeren. Uitgangspunt hierbij is dat voor deze ondersteuning zoveel als mogelijk een oplossing gezocht wordt in de samenleving zelf. Hierbij spelen familie, vrienden, sociale verbanden (de buurt, het werk, de geloofsgemeenschap) en organisaties (verenigingen, scholen) een belangrijke rol. De gemeente heeft de taak om vanuit haar rol goede initiatieven te steunen en inwoners te stimuleren eigen verantwoordelijkheid te nemen.

2. Vergroten van de zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is het vermogen van iemand om voor zichzelf te zorgen. Iemand kan eigen problemen oplossen en gaat zelfstandig door het leven ofwel: weet zichzelf te redden. Zelfredzame mensen weten zich staande te houden in sociale situaties en kunnen zichzelf goed verzorgen. Voor volwassenen behoren tot het zelf verzorgen onder andere het zelf koken, wassen, aankleden of boodschappen doen. Zelfredzaamheid heeft drie kanten: een lichamelijke, een sociale en een financiële kant. Alle drie zijn van belang om volwaardig in de samenleving te kunnen participeren en dragen bij aan een positief gevoel van welbevinden. Dit hoofddoel omvat ook het zich ontwikkelen van mensen. Door scholing, vorming, opleiding en werk kunnen mensen zich ontplooien en het beste uit zichzelf halen.

3. Versterken van de kracht van de samenleving

De kracht van de samenleving kan ook aangeduid worden als de 'civil society': de vrijwillige samenwerkende gemeenschap van inwoners. Als het gaat om kinderen, dan speelt- naast ouders /verzorgers - de hele gemeenschap een rol bij het opgroeien en het opvoeden. De samenleving is continu in beweging. Zo is er momenteel een grote instroom van vluchtelingen met een verblijfsvergunning en is er de komende decennia sprake van vergrijzing en ontgroening. Ook veranderend overheidsbeleid en nieuwe wetgeving, zoals de Omgevingswet die - naar verwachting - in 2019 in werking treedt en de transitie die we net hebben gehad, zorgen voor beweging.

Om de maatschappelijke vraagstukken van nu en de toekomst te kunnen oplossen, moet de samenleving voldoende veerkracht hebben. Een gezonde civil society is dé basis voor een veerkrachtige lokale samenleving, waarin zoveel mogelijk inwoners – en het liefst allemaal – meedoen. Vrijwillige inzet is de hefboom om te komen tot een gezonde civil society. De gemeente Goirle kan en wil niet meer alleen de oplosser zijn van problemen, maar gaat uit van de (organisatie)kracht van de samenleving, die in haar gemeenschap aanwezig is. Deze organisatiekracht kan worden vergroot door mensen te stimuleren hun ontwikkelde talenten ten behoeve van de samenleving in te zetten. De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende ruimte is om talenten te kunnen ontwikkelen, ontplooien en versterken.

3. De rol van de gemeente

Afbakening beleidskader

In dit beleidskader zijn de doelstellingen voor het gehele sociaal domein in één nota gebundeld. Sociaal domein is een breed begrip: het omvat alle organisaties en verenigingen, diensten en voorzieningen die de mensen ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (meedoen) bevorderen. We kiezen ervoor het beleidskader te beperken tot onze wettelijke taken ingevolge de Participatiewet, Wmo 2015 en Jeugdwet en de terreinen die daarmee samenhangen, zoals gezondheid, sport, cultuur, armoedebestrijding en onderwijs. Buiten het beleidskader valt het (subsidie)beleid op het gebied van natuur en milieu, economie en materieel en immaterieel erfgoed. Het woonbeleid, dat in 2016 is vastgelegd in een nieuwe Woonvisie, is gerelateerd aan B2B 2.0. Immers: voor de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van inwoners is van belang dat er voldoende geschikte woonruimte is in de nabijheid van voorzieningen. De gemeente heeft de taak hierin te voorzien. 'Geschikt' betreft zowel de woning zelf als de mate waarin een woning geschikt is voor het verlenen van zorg.

In het beleidskader besteden we aandacht aan onderwerpen die de komende vier jaar onze aandacht vragen en die we verder willen ontwikkelen. Met de eerste nota B2B en het beleid dat is opgesteld in de aanloop van de transitie, is een transformatie in gang gezet: een verandering in denken en doen. Dat geldt zowel voor de gemeente als voor haar inwoners en maatschappelijke partners. Die verandering / transformatie is de afgelopen jaren gestart. Tot en met 2021 willen we deze doorontwikkelen door:

- te blijven investeren in een goede relatie tussen de gemeente, de inwoners en de maatschappelijke partners: we hebben elkaar nodig;
- binnen onze eigen organisatie te zorgen voor samenhang en samenwerking tussen de verschillende beleidsdomeinen;
- nieuwe initiatieven mogelijk te maken door deze te stimuleren en - indien nodig - voorzieningen en/of diensten beschikbaar te stellen (=faciliteren) of financieel te ondersteunen;
- resultaatafspraken te maken in plaats van prestatieafspraken en op die manier organisaties de ruimte te bieden om flexibel in te spelen op vragen uit de samenleving;
- samen met verenigingen en professionele organisaties te durven experimenteren en te leren.

Deze nota bevat de beleidskaders die de gemeenteraad vaststelt voor het sociaal domein. Deze kaders zijn of worden door het college nog uitgewerkt in uitvoeringsbeleid. Het uitvoeringsbeleid maakt geen deel uit van deze nota.

Financieel kader

Met de invoering van de Participatiewet, Jeugdwet en de nieuwe Wmo per 1 januari 2015 is een tijdelijke integratie-uitkering sociaal domein in het leven geroepen. Deze dient ter bekostiging van de nieuwe taken van de gemeente in het kader van de drie genoemde wetten. Het is de bedoeling dat deze middelen vanaf 2018 opgenomen worden in de algemene uitkering van het gemeentefonds. Daarnaast stelt de gemeente eigen middelen beschikbaar voor het sociaal domein, zoals subsidies aan verenigingen, het in stand houden van basisvoorzieningen en de 'oude' Wmo. In de huidige meerjarenbegroting is met deze budgetten rekening gehouden. Voor innovatie willen we meer ruimte creëren. We verwachten deze ruimte binnen de bestaande financiële kaders te kunnen realiseren, behoudens de gebruikelijke indexering van subsidies aan instellingen met een personele component. De overige subsidies worden net als in de eerste B2B-periode niet geïndexeerd.

Zorgen voor basisvoorzieningen

Basisvoorzieningen zijn noodzakelijk voor het stimuleren van participatie, sociale cohesie en het versterken van de eigen kracht en zelfredzaamheid. Het gaat zowel om fysieke voorzieningen als om vrij toegankelijke dienstverlening voor alle inwoners.

De basisvoorzieningen bestaan ten minste uit:

- Informatie en advies, met extra aandacht voor voorlichting en preventie.
- Het versterken van het opvoedkundig klimaat en brede talentontwikkeling van jeugdigen.
- Een ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers.
- Participatie bevordering: ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben bij het vinden van een structurele tijdbesteding en zingeving.
- Goede, voldoende en betaalbare accommodaties voor sportbeoefening en voor ontmoeting en activiteiten.
- Versterken van vrijwillige inzet door het werven en waarderen van vrijwilligers, het stimuleren van vrijwilligerswerk en het bemiddelen en trainen van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.
- Maatschappelijke dienstverlening (algemeen maatschappelijk werk) met als doel de zelfredzaamheid van mensen te behouden, te versterken en te herstellen en daarmee voorkomen dat mensen zwaardere hulp of ondersteuning nodig hebben.

Het beleid voor deze basisvoorzieningen komt terug in de volgende hoofdstukken.

De toegang

In de gemeente Goirle is 't Loket de toegang tot hulp en ondersteuning voor inwoners die het niet op eigen kracht redden. Dat geldt voor hulp en ondersteuning vanuit de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet Schuldhulpverlening. Voor inkomensondersteuning is het UWV de formele toegang. 't Loket vervult daarnaast een centrale rol als informatie- en adviespunt, ook op het gebied van inkomensondersteuning door de gemeente.

In 't Loket werken medewerkers van de gemeente samen met werknemers van professionele organisaties voor welzijns- en maatschappelijk werk. Wat er binnen 't Loket nodig is aan specialisten is met deze samenwerking geborgd. Alle medewerkers zijn geschoold in het toepassen van de integrale vraaganalyse. Zij zijn in staat vragen en signalen vroegtijdig op te sporen en snel noodzakelijke ondersteuning op een integrale wijze in te zetten. De gemeente heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in de kwaliteit van 't Loket en de deskundigheid van de medewerkers. In de komende beleidsperiode blijven we zorgdragen voor het behouden en - als dat nodig is - verder uitbouwen van die deskundigheid en kwaliteit. Tot en met 2017 heeft de personele inzet voor 't Loket onderdeel uitgemaakt van de algemene subsidieafspraken met de genoemde organisaties. In de praktijk blijkt dat lastig: het is niet altijd duidelijk welke middelen we inzetten voor de toegang en welke voor de ondersteuningstaken die als algemene voorziening vrij toegankelijk zijn voor de inwoners van de gemeente Goirle. We willen het onderscheid toegang / ondersteuningstaken helder maken. Om die reden maken we vanaf 2018 over de deelname aan 't Loket aparte afspraken. De coördinatie van 't Loket maakt daar deel van uit.

Innovatie

Om te veranderen en te ontwikkelen, is het nodig te experimenteren en daarvan te leren. We willen stimuleren dat maatschappelijke partners en inwoners initiatieven gaan ontplooiën en gaan uitproberen. Dit draagt bij aan het in gang zetten van verandering en vernieuwing. De komende beleidsperiode stellen we daarvoor geld beschikbaar.

We stellen daarbij de volgende randvoorwaarden:

- een project of initiatief moet aansluiten bij onze visie en de doelstellingen zoals benoemd in dit beleidskader;
- een project of initiatief is altijd gericht op samenwerking tussen organisaties en/of inwoners;
- een project of initiatief moet bijdragen aan een positieve samenleving / een sterke gemeenschap;
- samen met de eigenaar van het project of initiatief bepalen we de duur van het project en daarnaast de resultaten, de doelen en de evaluatiecriteria.
- we leggen de afspraken vast in een subsidieovereenkomst.

Cliënt- en burgerparticipatie

De Wmo 2015 en de Participatiewet verplichten de gemeente om cliënt- en burgerparticipatie te regelen. Voor de Jeugdwet geldt een andere bepaling: daar moeten zorgaanbieders zelf cliëntparticipatie regelen. Naast deze wettelijke opdracht vindt de gemeente Goirle het belangrijk dat inwoners meedenken over beleidsontwikkeling en betrokken zijn bij de beleidsuitvoering. In onze gemeente hebben we deze inspraak georganiseerd via de Participatieraad: een groep van deskundige, betrokken inwoners die contacten onderhouden met de samenleving, belangenorganisaties en ervaringsdeskundigen. De Participatieraad adviseert het college en de gemeenteraad gevraagd en ongevraagd over het gemeentelijk beleid voor het hele sociale domein. De gemeente en de Participatieraad voeren periodiek overleg en de gemeente zorgt voor de facilitering en ondersteuning van de Participatieraad.

Regionale samenwerking

Binnen het sociaal domein werken we samen met andere gemeenten in de regio Hart van Brabant. Voor een deel komt dat voort uit een wettelijke opgave (bijvoorbeeld de Jeugdwet), voor een deel omdat afstemming gewenst is met de gemeente Tilburg, die als centrumgemeente verantwoordelijk is voor bepaalde taken (onder andere maatschappelijke opvang). We ervaren steeds vaker dat het - in het kader van efficiency en effectiviteit - goed is om als gemeenten gezamenlijk op te trekken. Samenwerkende gemeenten krijgen meer voor elkaar dan het geval zou zijn wanneer ieder voor zich zou opereren. Regionale samenwerking speelt bij verschillende beleidsonderwerpen. In de volgende hoofdstukken wordt - waar dat van toepassing is - aandacht besteed aan de regionale afspraken.

Uitvoeringsagenda

Deze beleidsnota omvat het beleid voor een periode van vier jaar. Dat is een relatief lange periode. Tijdens die periode zullen zich nieuwe zaken gaan aandienen. Sommige onderwerpen zullen wat minder van belang / minder actueel worden, maar er kunnen zich ook nieuwe ontwikkelingen aandienen. Verder is het beleid veelomvattend en op onderdelen ambitieus. Om al die redenen is het gewenst om - samen met de betrokken organisaties - jaarlijks een uitvoeringsagenda te maken met de speerpunten die het komende jaar de aandacht gaan krijgen. Om praktische redenen wordt het opstellen van de agenda gekoppeld aan de voortgangsgesprekken die de gemeente periodiek voert met de verenigingen en de instellingen. Afspraken kunnen zowel betrekking hebben op een kalenderjaar als op een school-/verenigingsjaar. De afspraken over zowel de voortgangsgesprekken als de daaruit voortvloeiende uitvoeringsagenda, nemen we op in de uitvoeringsovereenkomsten met gesubsidieerde partners c.q. de (raam)overeenkomsten met gecontracteerde partners. Jaarlijks wordt bij het verschijnen van de gemeentelijke jaarrekening kort verslag gedaan over de voortgang van het beleid en de daaraan gerelateerde uitvoeringsagenda.

Monitoren van resultaten

We willen graag weten welke effecten ons beleid heeft. Dat gaan doen we door:

- regelmatig in gesprek te gaan met de organisaties en verenigingen waarmee we contract- en subsidieafspraken gemaakt hebben om op die manier ontwikkelingen te volgen;
- elk jaar inwoners met een Wmo- of jeugdhulpvoorzieningen te bevragen over hun ervaringen met de geboden ondersteuning;
- gegevens te meten over uiteenlopende zaken. Dat doen we zelf met de monitor sociaal domein. Verder maken we gebruik van landelijke en regionale meetinstrumenten, zoals die van het CBS, de GGD (jeugdgezondheidsonderzoeken en gezondheidsenquêtes) en de VNG (Staat van de Gemeenten).

De uitkomsten kunnen leiden tot bijstelling van het beleid of tot wijziging van de contract- of de subsidieafspraken. We volgen de ontwikkelingen door deze periodiek te monitoren en te meten. We hebben samen met de gemeenten Oisterwijk, Hilvarenbeek en Dongen de monitor sociaal domein ontwikkeld. Naast de ontwikkelingen in de gemeente Goirle zelf is het hiermee ook mogelijk te benchmarken met de andere drie gemeenten. In bijlage 3 is schematisch uitgewerkt welke maatschappelijke effecten we in de komende jaren willen bereiken. Het meten en monitoren staat nog in de kinderschoenen. Het jaar 2016 gebruiken we als ijkjaar voor een 0-meting. In 2017 bepalen we aan de hand van deze 0-meting de concrete ambitie voor de periode 2018 tot en met 2021.

4. Preventie

Missie

We investeren in preventie en vroegtijdige signalering op het gebied van gezondheid, armoede, ontwikkeling, onderwijs en opvoeding. Daardoor voorkomen we dat er ernstige problemen ontstaan en bevorderen we dat inwoners op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving.

In de komende beleidsperiode werken we aan de volgende ambities:

- Iedereen kan meedoen: alle activiteiten, diensten en voorzieningen zijn toegankelijk.
- Jeugdigen groeien gezond en veilig op.
- Volwassenen worden gezond ouder, zowel fysiek als mentaal.
- Jeugdigen en volwassenen zijn in financiële zin gezond en zelfredzaam en daardoor in staat te participeren.
- Professionals zijn in staat beginnende problemen op tijd te signaleren en snel en adequaat aan te pakken, hetzij zelf, hetzij in samenwerking met of ondersteuning van partnerorganisaties.

Wat gaan we daar voor doen?

1. Toegankelijkheid verbeteren

Zo'n 13% van alle Nederlanders ⁶ - en we nemen aan dat voor de inwoners van de gemeente Goirle hetzelfde percentage geldt - heeft een beperking. In 2016 is het VN verdrag voor de rechten mensen met een beperking door Nederland geratificeerd en vervolgens op 14 juli 2016 officieel in werking getreden. In de komende jaren wordt gewerkt aan de implementatie van het verdrag, onder andere door het vaststellen van een Algemene Maatregel van Bestuur. De gemeenteraad van Goirle loopt daarop vooruit: in 2016 heeft de raad besloten een 'inclusie-agenda' op te stellen voor een toegankelijk Goirle. De acties voor inclusie van het sociaal domein krijgen een plaats in de jaarlijkse uitvoeringsagenda.

Om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen aan de samenleving en alles wat daar bij hoort, is het van belang dat er rekening wordt gehouden met de toegankelijkheid van voorzieningen en activiteiten. Het gaat dan zowel om de fysieke als de sociale toegankelijkheid. Fysieke toegankelijkheid heeft betrekking op de inrichting van de openbare ruimte en accommodaties. Ook de toegankelijkheid van informatie rekenen we tot de fysieke toegankelijkheid. Zo is de gemeentelijke website ingericht volgens de Web-richtlijnen en daardoor te gebruiken door blinden, doven, dyslectici en mensen die de Nederlandse taal minder goed beheersen. Sociale toegankelijkheid heeft in belangrijke mate te maken met gastvrijheid en het zich 'welkom' voelen, maar ook met het vermogen van verenigingen en maatschappelijke organisaties om te kunnen gaan met kwetsbare doelgroepen. Dat zijn bijvoorbeeld kinderen met bijzonder gedrag of mensen (veelal ouderen) met beginnende dementie.

Met name verenigingen en organisaties die op vrijwilligers draaien, moeten kunnen rekenen op ondersteuning bij het verbeteren van de toegankelijkheid van hun activiteiten. Het actuele, specifieke aanbod aan toegankelijke voorzieningen en activiteiten voor mensen met een beperking moet bekend zijn en eenvoudig te raadplegen.

⁶ Percentage is afkomstig van het Sociaal en Cultureel Planbureau. Het SCP beschikt niet over regionale of lokale cijfers.

Aanvullend op de behoefte aan fysieke en sociale toegankelijkheid is er ook behoefte aan financiële toegankelijkheid: de betaalbaarheid van voorzieningen en activiteiten. Of voorzieningen en activiteiten betaalbaar zijn voor inwoners, is moeilijk te bepalen. Er ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de gemeente, (maatschappelijke)organisaties en verenigingen om de voorzieningen en de activiteiten betaalbaar te maken en te houden. De gemeente kent in het kader van het minimabeleid mogelijkheden voor deelname van kinderen aan verenigingen, (school)activiteiten en peuteropvang. Ook is er een computerregeling voor schoolgaande kinderen en een startersregeling voor het voortgezet onderwijs. Aanvullend op de gemeentelijke regelingen biedt de (landelijke) Stichting Leergeld ondersteuning aan gezinnen met kinderen tussen 4 en 18 jaar oud en een inkomen op bijstandsniveau. Volwassenen met een laag inkomen (tot 130% van het sociaal minimum) kunnen gebruik maken van een collectieve zorgverzekering die de gemeente voor deze doelgroep heeft afgesloten.

In de komende periode willen we een betere toegankelijkheid bewerkstelligen door in ieder geval:

- opdracht te geven aan relevante organisaties om verenigingen en andere maatschappelijke organisaties te ondersteunen bij het toegankelijk maken van hun activiteiten en het leren omgaan met kwetsbare doelgroepen en dit ondersteuningsaanbod te propageren;
- verenigingen en maatschappelijke organisaties bewust te maken van de rol die zij hebben in het verbeteren van de algehele toegankelijkheid van hun activiteiten en diensten;
- te stimuleren dat organisatoren van evenementen rekening houden met bezoekers met een beperking;
- ervoor te zorgen dat actuele informatie over activiteiten en voorzieningen voor bijzondere doelgroepen, waaronder mensen met een beperking, bekend is en op een gemakkelijke manier valt te raadplegen.

2. Investeren in preventieve activiteiten

Er zijn veel factoren waarmee de gemeente in preventieve zin bijdraagt aan de geformuleerde doelstellingen. Eén van deze factoren is de inrichting van de openbare ruimte. Veel groen, aantrekkelijke speelplaatsen en goede mogelijkheden om jezelf te voet of per fiets te verplaatsen: het zijn allemaal zaken die er voor zorgen dat inwoners gezond blijven en zich goed voelen. Deze factor valt niet onder dit beleidskader, maar is wel van belang. Een andere factor is het zorgdragen voor een leefomgeving met basisvoorzieningen waar mensen actief kunnen zijn, zich kunnen ontplooiën en elkaar kunnen ontmoeten. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat er een aanbod is aan preventieve activiteiten waarmee we actief inspelen op het voorkomen van problemen. Dat doen we natuurlijk al langer. Als voorbeelden noemen we de preventieve gezondheidscheck en de inzet op het voorkomen van overgewicht door de GGD-jeugdgezondheidszorg. Er zijn met regelmaat landelijke voorlichtingscampagnes waar we lokaal bij aan kunnen sluiten. Een voorbeeld daarvan is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. We hebben ervoor gezorgd dat een breed scala aan professionals is opgeleid in het herkennen en het melden van huiselijk geweld en kindermishandeling in het kader van de Wet Meldcode.

Preventieve activiteiten kunnen betrekking hebben op allerlei onderwerpen en gericht zijn op verschillende doelgroepen. Jeugdigen en ouderen staan daarbij centraal. Er doen zich in de samenleving trends en ontwikkelingen voor, waarop we graag flexibel inspelen met preventieve activiteiten. De gemeente is daarin slechts één van de spelers.

Ook andere partijen, zoals de zorgverzekeraars op het gebied van gezondheidspreventie, de Kindcentra (inclusief de scholen) op het gebied van opgroeien, opvoeden en onderwijs, de belangenorganisaties zoals de beide KBO's, de maatschappelijke partners die een gemeentelijke opdracht hebben te zorgen voor een adequaat aanbod van hulp en ondersteuning: zij allen hebben ook een preventieve taak. We willen bereiken dat er jaarlijks een samenhangend preventieprogramma wordt uitgevoerd.

De doelgroepen en de onderwerpen waarop we ons richten, bepalen we elk jaar opnieuw samen met onze maatschappelijke partners. We baseren ons daarbij op geconstateerde behoeften van inwoners en op signalen vanuit de Goirlese samenleving. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de kindcentra, het onderwijs, de huisartsen en thuiszorgorganisaties, de verenigingen, het maatschappelijk-, welzijns- en jongerenwerk, de medewerkers van 't Loket en de eigen medewerkers van de gemeente. Als voorbeeld benoemen we de onderwerpen die bij het opstellen van deze nota actueel zijn:

- omgaan met geld en het voorkomen van schulden, zowel voor jeugdigen als volwassenen;
- trainen / voorlichten van vrijwilligers en professionals over het herkennen van en omgaan met bijzondere doelgroepen, zoals mensen met dementie of met een licht verstandelijke beperking;
- jeugdigen en volwassenen met overgewicht;
- eenzaamheid en isolement;
- aandacht voor basiskracht;
- analfabetisme / laaggeletterdheid.

Naast preventieve activiteiten kunnen ook ondersteuningstools bijdragen aan het voorkomen en het oplossen van problemen. Samen met de maatschappelijke partners zorgen we ervoor dat het aanbod en de verschillende mogelijkheden beter bekend zijn onder professionals, vrijwilligers en inwoners. We investeren hier ook zelf in, bijvoorbeeld door middel van de website WeHelpen.nl.

In de beleidsperiode 2018 - 2021 verwachten we meer in te gaan zetten op de gevolgen van de vergrijzing en de extramuralisering. Het aantal ouderen groeit en binnen deze groep neemt het aantal hoogbejaarden sterk toe. Door de wijzigingen in de zorg zullen de meeste van hen (langer) thuis blijven wonen. Niet alleen in de ouderenzorg is een ontwikkeling in gang gezet van intramurale naar extramurale zorg. Dit geldt ook voor de geestelijke gezondheidszorg. Veel mensen met psychologische en psychosociale problemen wonen gewoon in de wijk. Daarvoor is extra aandacht nodig, ook op het gebied van preventie.

3. Volksgezondheid: wettelijke taken gemeente

De Wet publieke gezondheid (Wpg) draagt de volgende taken op aan de gemeenten in Nederland:

- het bestrijden van infectieziekten;
- jeugdgezondheidszorg;
- collectieve preventie.

Elke gemeente is verplicht voor deze taken een Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) in stand te houden. Goirle participeert in de gemeenschappelijke regeling GGD Hart voor Brabant. Voor wat betreft de jeugdgezondheidszorg bereikt de GGD via de periodieke contactmomenten vrijwel alle kinderen in onze gemeente. De GGD onderhoudt nauwe contacten met de Kindcentra en overige kinderopvanglocaties in Goirle en Riel. De twee eerstgenoemde taken zijn tamelijk precies in de wet beschreven. Voor wat betreft de collectieve preventie heeft de gemeente meer beleidsruimte. Een specifieke doelgroep binnen de collectieve preventie zijn de ouderen. De Wpg draagt gemeenten op om elke vier jaar een nota lokaal gezondheidsbeleid vast te stellen. De gemeenten in de regio Hart van Brabant werken ook op het gebied van de volksgezondheid steeds meer samen.

Het lokale gezondheidsbeleid is voortaan geïntegreerd met het regionale beleid. Het eerste regionale beleidsplan, de Nota Publieke Gezondheid Hart van Brabant 2016 - 2019, is voor wat betreft de lokale accenten voor de gemeente Goirle nog gebaseerd op de doelstellingen van de nota 'Back to Basics: De Nieuwe Koers'. De afspraken met de GGD worden naar aanleiding van dit nieuwe beleidskader geactualiseerd. De lokale accenten worden jaarlijks door de gemeente in samenspraak met de GGD bepaald.

Voor de periode 2016 tot en met 2019 is een convenant gesloten tussen de zorgverzekeraar VGZ en de gemeenten uit de regio Hart van Brabant. Voor wat betreft preventie zijn in deze periode speerpunten de aanpak van overgewicht bij kinderen en valpreventie bij ouderen.

4. Preventief jeugdbeleid

Preventief jeugdbeleid heeft te maken met opgroeien en ontwikkelen van kinderen en probeert te voorkomen dat er op deze gebieden problemen ontstaan. Preventief jeugdbeleid begint al voor een kind geboren is en gaat door tot aan het achttiende levensjaar. In die periode is een groot aantal partijen betrokken bij de jeugdige en wordt een heel scala aan preventieve activiteiten en interventies ingezet. De gemeente heeft de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in het preventief jeugdbeleid. Dat blijven we ook in de nieuwe beleidsperiode doen. Samen met de maatschappelijke partners hebben we het voor elkaar gekregen dat er een stevige preventieve basiszorgstructuur aanwezig is voor kinderen van 0 tot ongeveer 12 jaar: het moment dat kinderen het basisonderwijs afronden. In bijlage 6 is weergegeven uit welke elementen de preventieve basiszorgstructuur in de gemeente Goirle bestaat en welke partijen er actief in zijn. 'Aandacht voor basiskracht', waarmee als pilot ervaring is opgedaan op een beperkte schaal, is inmiddels verbreed naar alle kindcentra. Vanaf 2018 maakt de aanpak structureel deel uit van de basiszorgstructuur. Ook het schoolmaatschappelijk werk, met de gemeente als opdrachtgever, is een onmisbare schakel in de basiszorgstructuur. Vanaf het verlaten van de basisschool stromen jeugdigen door naar het middelbaar onderwijs, zowel in als buiten de gemeente Goirle. Daarmee zijn ze minder goed in beeld. Hierin is regionale samenwerking met de gemeenten binnen het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs essentieel. De Stichting Kindcentra Goirle richt zich in eerste instantie op de ontwikkeling, het welzijn en welbevinden van kinderen in de groep 0-12 jaar. Op termijn heeft men de ambitie een vervolg te realiseren voor de groep jongeren in de leeftijd 13-18 jaar.

Per 1 augustus 2014 is Passend onderwijs ingevoerd in het onderwijs. Het uitgangspunt van Passend onderwijs is dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden, ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. De bedoeling is dat er veel minder instroom plaats vindt naar speciaal onderwijs. Dit betekent dat het regulier onderwijs zich moet toerusten op een groep leerlingen die nu vaak worden doorgeleid richting speciaal onderwijs. Dit zijn kinderen die extra begeleiding nodig hebben en waarbij er in heel veel gevallen een relatie is met (jeugd)zorg of gezinsproblematiek. Om elk kind een passende plaats te geven, werken de scholen in de regio⁷ samen binnen regionale samenwerkingsverbanden. Voor primair onderwijs is dit Plein 013, voor Voortgezet Onderwijs is dit Portvolio. Passend onderwijs is primair een verantwoordelijkheid van het onderwijs. Wel zien we dat door Passend onderwijs en de nieuwe Jeugdwet gemeenten en onderwijs een meer gedeelde verantwoordelijkheid hebben.

⁷ Samenwerkingsverband Primair Onderwijs bestaat uit de gemeente Goirle, Tilburg, Oisterwijk, Hilvarenbeek en de dorpskern Alphen. De regio voor het Voortgezet Onderwijs wordt hierbij aangevuld met de gemeente Dongen.

De kinderen die iets extra's nodig hebben in het onderwijs zijn vaak ook de kinderen die op een of andere manier gebruik maken van jeugdzorg. Door samen met het onderwijs te investeren in het vroegtijdig signaleren van problemen en het nemen van preventieve maatregelen, krijgen meer kinderen een goede ontwikkelkans.

Het professioneel jongerenwerk in de gemeente Goirle ziet veel jongeren, zowel in het jongerencentrum als door jongeren actief op te zoeken. Vaak zijn dat ook de jongeren waar opgroeien niet helemaal vanzelf gaat. Het jongerenwerk heeft onder andere een taak in het signaleren van problemen en het zoeken naar een passende oplossing, samen met de jongere zelf. Jongerenwerkers zijn geen hulpverleners in de engste zin van het woord. Ze spelen wel een actieve rol in het toeleiden naar passende ondersteuning. Daarnaast kunnen ze een coachende rol vervullen voor jongeren, soms ondersteunend aan het hulpaanbod of nadat hulpverlening is afgerond. Vandaar dat het belangrijk is dat er op een goede manier wordt samengewerkt met 't Loket. Dit is een onderdeel van de contractafspraken met het professioneel jongerenwerk. In de nieuwe contractafspraken wordt tevens geborgd dat het jongerenwerk flexibel kan inspelen op behoeften van jongeren en/of de samenleving. Dat is mogelijk door niet langer inputafspraken (aanbod) te maken, maar resultaatafspraken (outcome).

Om schooluitval te voorkomen, geeft de gemeente Goirle uitvoering aan de Leerplichtwet. Deze wet verplicht de gemeente erop toe te zien dat iedere leerplichtige jongere bij een onderwijsinstelling staat ingeschreven en deze ook bezoekt. De gemeente Goirle voert het toezicht op de 4-12-jarige leerlingen zelf uit. Voor de leerlingen van 12 jaar en ouder wordt het toezicht uitgevoerd door de gemeente Tilburg, op basis van een gemeenschappelijke regeling. Daarnaast is de gemeente Goirle aangesloten bij Tilburg als het gaat om de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) om het voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. De RMC-wet richt zich op jongeren tot 23 jaar die in hun onderwijsloopbaan geen startkwalificatie hebben behaald. Zij worden geregistreerd en er worden maatregelen getroffen om hen alsnog een onderwijstraject aan te bieden en een startkwalificatie te laten behalen (zie ook hoofdstuk 4 onder het kopje 'Verkrijgen van een startkwalificatie'). De gemeente Tilburg voert ook deze taak voor de gemeente Goirle uit.

Tot 18 jaar kan een jeugdige ondersteuning ontvangen vanuit de Jeugdwet. Vanaf het 18^e levensjaar loopt die ondersteuning via de 'volwassenwetgeving': de Wmo, de Participatiewet, de Zorgverzekeringswet (Zvw) of de Wet langdurige zorg (Wlz). In theorie is de overgang sluitend, maar de praktijk laat zien dat deze overgang niet altijd soepel verloopt en er jongeren tussen wal en schip vallen. De gemeenten die samenwerken in de regio Hart van Brabant hebben gezamenlijk besloten tot een aanpak met als uitgangspunt dat er levensbrede en doorlopende ondersteuning wordt geboden aan jongeren tussen de 16 en 27 jaar, passend bij hun specifieke behoeften en vragen. De aanpak is gebaseerd op twee pijlers:

- een tijdige voorbereiding van jongeren op zelfstandigheid door de betrokken jeugdhulpaanbieder;
- het verlenen van verdere ondersteuning gericht op de specifieke behoefte van de jongvolwassenen vanuit een levensbrede benadering (wonen, financiën, zorg/ondersteuning en werk/studie/dagbesteding).

5. Voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden

Dit onderwerp heeft zowel betrekking op 'preventie' als op 'eigen kracht', het thema van het volgende hoofdstuk. Het algemene onderwijsaanbod - zowel aan jeugdigen als aan volwassenen - komt in hoofdstuk 5 'Eigen Kracht' aan de orde. Dit hoofdstuk gaat specifiek over preventie.

De gemeente heeft daarin de volgende (wettelijke) taken:

- het voeren van een Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB);
- het - samen met het onderwijsveld - bieden van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE);
- het houden van toezicht op de voorschoolse educatie en de financiële toegankelijkheid van voorzieningen in het kader van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet Oke).

Een specifiek onderdeel van het preventief jeugdbeleid is het Onderwijs Achterstandenbeleid (OAB). Door in een zo vroeg mogelijk stadium te werken aan de (taal)ontwikkelingsachterstanden, worden de kansen van de kinderen op het volgen van regulier onderwijs vergroot. Het uiteindelijke doel is ze te laten opgroeien als evenwichtige, zelfstandige volwassenen die volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Onderdeel van het OAB is de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). VVE is een verantwoordelijkheid van zowel de gemeente als van het onderwijs. De gemeente ontvangt via het gemeentefonds middelen voor voorschoolse educatie. Basisscholen krijgen via de 'gewichtenregeling' geld voor de vroegschoolse educatie. Het 'gewicht' van een kind wordt bepaald op basis van het opleidingsniveau van de ouders.

Een andere wettelijke taak voor de gemeente is dat ze zorgdraagt voor het toezicht op de voorschoolse educatie en het financieel toegankelijk houden van de voorzieningen (Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie). De wet OKE stelt gemeenten verantwoordelijk voor de voorschoolse educatie (2,5 tot 4 jaar). De basisscholen zijn verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie in groep 1 en 2 (4 tot 6 jaar). De ambitie is dat de basiszorgstructuur (zie bijlage 6) op alle kindcentra op orde is. Alle kinderen krijgen de ondersteuning die ze nodig hebben op het gebied van taal, motoriek en sociaal emotionele ontwikkeling. De inzet is om op alle kindcentra een integraal VVE aanbod beschikbaar te hebben. De afspraken over de voor- en vroegschoolse preventietaken zijn in eerste instantie vastgelegd in een aparte beleidsnota. Vanaf 2016 worden deze afspraken nader uitgewerkt en vastgelegd in de Lokale Educatieve Agenda (LEA). De Stichting Kindcentra Goirle heeft in 2016 een strategisch werkplan vastgesteld. In dit document is een stappenplan opgenomen waarin wordt voorgesteld het LEA-overleg als bestuurlijk gremium in te richten voor het maken van afspraken tussen gemeente, onderwijs en aanverwante welzijn- en zorgpartners. De doorontwikkeling van de Kindcentra, het onderwijsachterstandenbeleid, het schoolmaatschappelijk werk, de aandacht voor basiskracht, de afspraken over voor- en vroegschoolse educatie en de uitvoering van de Leerplichtwet krijgen daarin onder meer een plaats.

Naast de middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid ontving de gemeente tot en met 2016 een bijdrage voor de verbetering van de kwaliteit en toegankelijkheid van peuterspeelzalen. Per 2018 vervalt deze regeling. Om te stimuleren dat alle ouders hun kind ten minste twee dagdelen gebruik kunnen laten maken van een voorschoolse voorziening, is er vanaf 2017 een nieuwe doeluitkering voorschoolse voorziening voor peuters. De gemeente Goirle liep al vooruit op deze regeling en subsidieerde sinds 2013 uit eigen middelen al een dergelijke voorziening. Omdat de nieuwe doeluitkering de kosten maar ten dele compenseert, blijven we deze eigen middelen inzetten, zodat alle peuters van een voorschoolse voorziening gebruik kunnen maken.

5. Eigen kracht

Missie

We bevorderen dat mensen zelfredzaam zijn en op eigen kracht in de samenleving kunnen participeren. We stimuleren en versterken die eigen kracht door te zorgen voor basisvoorzieningen.

In de komende beleidsperiode werken we aan de volgende ambities:

- Jeugdigen en volwassenen kunnen zich optimaal ontplooien.
- Inwoners nemen initiatieven, helpen en ondersteunen elkaar en zetten zich in voor hun omgeving.
- Inwoners zijn in staat om mee te doen aan de samenleving, in sociale, fysieke en financiële zin. Zij functioneren en wonen zo lang mogelijk zelfstandig, als het nodig is met behulp van ondersteuning.
- De gemeente stimuleert en biedt ondersteuning.

Wat gaan we daar voor doen?

1. Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning

Om op eigen kracht mee te kunnen doen, is het van belang dat inwoners weten welke mogelijkheden er zijn om zelfstandig te (blijven) functioneren. Het bieden van informatie en advies is hierbij een voorwaarde. In de gemeente Goirle krijgt dit vorm via 't Loket en de gemeentelijke website. Het Vrijwilligerssteunpunt is de centrale plaats waar vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties terecht kunnen voor informatie en advies, specifiek over vrijwilligerswerk.

De Wmo 2015 draagt de gemeente op ervoor te zorgen dat er onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar is voor haar inwoners. Inwoners die zich melden met een ondersteuningsvraag krijgen informatie over de mogelijkheid om daarbij hulp te krijgen van een onafhankelijke cliëntondersteuner. Deze biedt een luisterend oor, maakt de klant wegwijs en biedt ondersteuning bij de voorbereiding van een aanvraag of een melding en bij het indienen van een klacht. In de gemeente Goirle bieden verschillende organisaties cliëntondersteuning, hetzij algemeen, hetzij voor specifieke groepen zoals ouderen of mensen met een beperking.

De Wet gemeentelijke antidiscrimatievoorzieningen verplicht de gemeente om haar inwoners toegang te bieden tot een onafhankelijke voorziening, waar zij terecht kunnen voor bijstand bij discriminatieklachten, van welke aard dan ook. Samen met andere gemeenten subsidieert de gemeente Goirle de Rotterdam Anti Discriminatie Raad (RADAR), een voorziening waar haar inwoners terecht kunnen.

Een laatste en heel specifieke vorm van cliëntondersteuning waaraan de gemeente bijdraagt, is het bieden van praktische, juridische en emotionele ondersteuning aan slachtoffers van een misdrijf of een verkeersongeluk. Slachtofferhulp Nederland voert deze taak uit voor het hele land, daartoe in staat gesteld door bijdragen van de Rijksoverheid en de gezamenlijke Nederlandse gemeenten.

Naast fysieke plaatsen voor informatie en advies en de cliëntondersteuners zelf, zijn digitale voorzieningen, zoals een sociale kaart, van steeds groter belang. Daar waar de gemeente invloed kan uitoefenen, ziet ze er op toe dat informatie digitaal beschikbaar is en waar mogelijk voldoet aan de webrichtlijnen (toegankelijkheidseisen voor Internet).

2. Het bieden van toegang tot - en het leren omgaan met - informatie

Sinds 1 januari 2015 kennen we een nieuwe Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Doelstelling van de wet is dat iedere Nederlander toegang moet hebben tot een fysieke en digitale bibliotheekvoorziening. Kerntaak van de bibliotheek is inwoners te helpen zich te ontwikkelen, zodat ieder goed kan functioneren in de maatschappij. In elke bibliotheek staat deze kerntaak centraal, ongeacht de middelen waarmee dat bereikt wordt. De mogelijkheid jezelf te ontwikkelen draagt bij aan het oplossen van maatschappelijke problemen, zoals laaggeletterdheid, digibetisme, werkeloosheid en eenzaamheid. De Wsob schrijft openbare bibliotheken vijf functies voor:

- kennis en informatie;
- ontwikkeling en educatie;
- lezen en literatuur;
- ontmoeting en debat;
- kunst en cultuur.

De gemeente financiert en huisvest de openbare bibliotheek in Goirle. Iedereen kan de bibliotheek binnenlopen en gebruik maken van alles wat de bibliotheek te bieden heeft, fysiek en digitaal. De bibliotheek is gehuisvest in het CC Jan van Besouw. Een prima plek: neutraal en laagdrempelig. Mensen komen en verblijven er graag. Ze komen niet alleen voor de collectie en de uitlening, maar ook voor de studieplekken, de inloopsprekuren, de lezingen, de cursussen en de tentoonstellingen. De bibliotheek in Goirle werkt steeds meer samen met andere lokale organisaties op het gebied van onder andere onderwijs, volwasseneneducatie en cultuur. Door die samenwerking beïnvloeden en versterken ze elkaar. Ze delen dezelfde doelstelling en richten zich op samen op de ontwikkeling en educatie van onze inwoners.

3. Kindcentra

Onderwijs in zijn algemeenheid draagt bij aan het versterken van de eigen kracht. Het inhoudelijke onderwijsprogramma en de kwaliteit hiervan zijn een verantwoordelijkheid van de scholen. De wettelijke taken van de gemeente zijn het voorkomen van schooluitval, het verminderen van ontwikkelingsachterstanden (inclusief VVE) en het zorgdragen voor een zo compleet mogelijke en goed bereikbare onderwijsinfrastructuur: letterlijk en figuurlijk dicht bij de mensen. De eerste twee taken zijn in hoofdstuk 4 'Preventie' omschreven. De onderwijsinfrastructuur komt terug in hoofdstuk 7 'Algemene voorzieningen'. Aanvullend op deze wettelijke taken heeft de gemeente Goirle de afgelopen beleidsperiode de samenwerking gestimuleerd tussen partijen. Resultaat: zeven gerealiseerde Kindcentra in Goirle en Riel, waarin kernpartners vanuit basisonderwijs en de kinderopvang met elkaar samenwerken. Deze Kindcentra, die zijn ontstaan uit een doorontwikkeling van de brede scholen, hebben de volgende doelen:

- Het bieden van een goede dagindeling voor kinderen.
- Het versterken van de ontwikkelingskansen van kinderen (cognitief, emotioneel, creatief, motorisch).
- Het verbeteren van de maatschappelijke toerusting en participatie van kinderen (0-13 jaar).
- Het versterken van de samenwerking tussen betrokken partijen.
- Het versterken van de ouderbetrokkenheid.
- Het verbeteren van de samenhang in aanbod.

Met de totstandkoming van de Kindcentra is de 'brede school-ontwikkeling', zoals we dat destijds noemden, nog niet af. Er liggen nog volop kansen om de samenwerking binnen en tussen de Kindcentra verder te verbeteren en te versterken. De gemeente wil hieraan een bijdrage leveren door te blijven investeren in de ondersteuning van dit proces. Afspraken hierover worden gemaakt via de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

De LEA is het platform waarin betrokkenen participeren en waarin in samenspraak wordt bepaald wat er in de periode 2018 - 2021 bereikt moet worden en wat iedere partij daar vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid aan gaat bijdragen.

4. Cultuureducatie

Cultuureducatie is van belang voor de ontwikkeling van kinderen. Een kind moet middelen aangereikt krijgen om zich te uiten en te beleven. Ook dat draagt bij aan vaardigheden en het ontwikkelen en versterken van de eigen persoon. Voor cultuureducatie zijn meerdere partijen verantwoordelijk. Samen met de betrokken organisaties zet de gemeente Goirle in op een samenhangend aanbod van kunst en cultuur voor primair onderwijs, voortgezet onderwijs en de Kindcentra, waarbij ook sprake is van samenhang tussen binnenschools-, buitenschools- en naschools aanbod. Om dat laatste te stimuleren en te coördineren, wordt sinds 2012 gewerkt met de combinatiefunctie cultuur. De gemeente draagt daar aan bij in de vorm van cofinanciering.

Vanaf 2017 neemt de gemeente Goirle deel aan 'Cultuureducatie met Kwaliteit in het primair onderwijs' (CmK), een subsidieregeling van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Daarnaast hebben de basisscholen zich in 2016 ingeschreven op de subsidieregeling 'Impuls Muziekonderwijs'. CmK bevordert de samenwerking tussen de scholen en de culturele instellingen, de deskundigheid van leerkrachten en vakdocenten en draagt bij aan het ontwikkelen van doorlopende leerlijnen en vaardigheden die passen bij deze tijd. Met de subsidieregeling Impuls Muziekonderwijs kunnen scholen de kennis en de deskundigheid van hun leerkrachten vergroten, structureel muzikales gaan verzorgen onder schooltijd en verbindingen aangaan tussen binnenschoolse- en buitenschoolse voorzieningen, waarbij wordt samengewerkt met de lokale en de regionale culturele verenigingen en instellingen.

5. Bewegingsonderwijs

Bewegingsonderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de fysieke, mentale en sociale competenties van kinderen en daarmee aan het versterken van hun eigen kracht. De gemeente vindt het van belang dat kinderen laagdrempelig kennis kunnen maken met veel verschillende sporten en sportverenigingen, zowel binnen als buiten de school. Kinderen kunnen zo ontdekken welke mogelijkheden er zijn, wat ze leuk vinden en waar ze goed in zijn.

De gemeente Goirle wil een bijdrage leveren aan een kwaliteitsimpuls van het bewegingsonderwijs aan kinderen in de basisschoolleeftijd. De gemeente is bereid om middelen beschikbaar te stellen voor een combinatiefunctionaris sport en bewegen, onder voorwaarde dat ook andere partijen zoals onderwijs, kinderopvang en verenigingen daaraan bijdragen. Door op lokaal niveau krachten te bundelen, kunnen de verschillende partijen meer bereiken. Aantoonbaar is dat combinatiefunctionarissen sport een positieve invloed hebben op de kwaliteit en kwantiteit van het sport- en beweegaanbod. Ze verbinden binnen- en buitenschoolse activiteiten rond sport, bewegen en een gezonde leefstijl. Door mee te doen aan de combinatiefunctie kunnen scholen en kinderopvang een gevarieerder aanbod van sport- en beweegactiviteiten aanbieden en kunnen de sportverenigingen meer leerlingen bereiken. Combinatiefunctionarissen kunnen ook een bijdrage leveren aan het stimuleren van beweging door volwassenen. Deze mogelijkheid wordt in de komende beleidsperiode verder onderzocht en waar mogelijk gerealiseerd. Beweging door ouderen en andere kwetsbare groepen heeft daarbij specifiek de aandacht.

6. Volwasseneneducatie

Om op eigen kracht goed mee te kunnen doen in werk, thuis en de maatschappij zijn de basisvaardigheden taal, rekenen en digitale bedrevenheid van essentieel belang. Met de beheersing van de basisvaardigheden nemen de economische kansen van individuen toe. Bovendien heeft iedere volwassene basisvaardigheden nodig om zichzelf te kunnen redden in de maatschappij en actief deel te nemen aan de samenleving. Volwasseneneducatie is een middel om die vaardigheden aan te scherpen en eventuele achterstanden te verminderen of weg te werken. Via de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) worden middelen beschikbaar gesteld om aan deze vaardigheden te werken en om de achterstanden te bestrijden. De WEB is gericht op educatie van volwassenen vanaf 18 jaar die niet inburgering plichtig zijn. Over de inzet van deze middelen vindt in de arbeidsregio Midden-Brabant afstemming plaats. Aan de regionale samenwerking is juridisch vormgegeven via een samenwerkingsovereenkomst. In overleg met de regiogemeenten wordt jaarlijks een Regionaal Programma Educatie opgesteld. In dit programma zijn zowel de uniforme, regionale afspraken als de lokale accenten beschreven. Die lokale accenten kunnen jaarlijks verschillen, al naar gelang gesignaleerde behoeften en trends.

Binnen de volwasseneneducatie is er speciaal aandacht voor het bestrijden van laaggeletterdheid⁸. De kern van de aanpak is dat taalverbetering leidt tot een concreet maatschappelijk resultaat. Taalverbetering is geen doel op zich: de Nederlandse taal leer je om iets te kunnen bereiken. Taal is een middel om te kunnen participeren, werken, een gezond leven te leiden en een bijdrage te leveren aan de (Goirlese) samenleving. De uitdaging is om met de beperkte middelen die voor taalontwikkeling beschikbaar zijn toch een grote impact te realiseren. We willen dit bereiken door de relatie tussen taalproblemen en andere maatschappelijke problemen expliciet te maken en taal binnen alle relevante beleidsterreinen als instrument in te zetten. Specifiek te benoemen beleidsvelden zijn re-integratie, Wmo, schuldhulpverlening, onderwijsachterstanden, werk en inkomen en Participatiewet. Op grond van deze laatstgenoemde wet is de Wet Taaleis Participatiewet per 2016 in werking getreden, samen met het Besluit Taaltoets. Strekking van deze wet is dat bijstandsgerechtigden, die de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen, zich moeten inspannen om de taal onder de knie te krijgen, ten minste op een bepaald basisniveau. Het leren van de taal is essentieel voor re-integratie, uitstroom uit de bijstand, inburgering en participatie in de samenleving.

Om de laaggeletterden beter te kunnen bereiken, wordt in Goirle een Taalpunt ingericht. Een Taalpunt is een laagdrempelige plek in de gemeente, dicht bij de doelgroep. Laaggeletterden en analfabeten kunnen daar terecht met een vraag over het verkrijgen van basisvaardigheden. Bij voldoende deelname worden er trajecten rondom deze basisvaardigheden aangeboden. Het Taalpunt is daarnaast een laagdrempelige ontmoetingsplek waar laaggeletterde volwassenen, inburgeraars, digibeten en vrijwilligers elkaar kunnen ontmoeten in een ontspannen setting met als doel te oefenen met het lezen, schrijven, spreken en luisteren of zich te bekwamen in digitale vaardigheden.

⁸ Laaggeletterdheid is een overkoepelende term voor mensen die grote moeite hebben met lezen en schrijven.

Uit recent onderzoek (2015) van Cubiss is gebleken dat het aantal laaggeletterden in Goirle ca. 4% van de beroepsbevolking ofwel 580 personen bedraagt. Dat percentage is laag in vergelijking met het landelijk gemiddelde van 11,9%.

7. Dementie Vriendelijke Gemeenschap Goirle / Riel

Het aantal ouderen neemt toe en daarmee ook het aantal mensen dat vroeg of laat te maken krijgt met een vorm van dementie. Naar verwachting groeit in Goirle het aantal mensen met dementie van 352 in 2015 naar zo'n 670 mensen in 2030. Hiermee is dementie volksziekte nummer 1. Door alle veranderingen in de zorg wonen de meeste van hen thuis en lange tijd gaat dat ook goed, hoewel vaak- en in steeds toenemende mate - met hulp en ondersteuning. Pas in het laatste stadium van de ziekte is er zware zorg nodig en verhuizen mensen vaak noodgedwongen naar een verpleeghuis.

Mensen met dementie zijn in de eerste plaats gewoon mensen, met dezelfde basisbehoeften als ieder ander. Erbij horen en mee mogen doen, zijn twee van die basisbehoeften. In 2015 heeft de gemeente Goirle een convenant gesloten met de Programmaraad Zorgvernieuwing Psychogeriatric om Goirle en Riel om te vormen tot een 'dementievriendelijke gemeenschap' (DVG): een gemeenschap waarin er begrip is voor mensen met dementie, men normaal met hen omgaat en waar mensen met dementie (zo lang mogelijk) gewoon meedoen aan normale activiteiten en het normale dagelijkse leven. De rol van de gemeente wijzigt in beleidsperiode 2018 tot en met 2021 van trekker naar facilitator. In de periode 2015 tot en met 2017 was de gemeente de aanjager van de DVG, vanaf 2018 is de gemeenschap zelf aan zet. Specifieke activiteiten die bijdragen aan de DVG Goirle/Riel kunnen in aanmerkingen komen voor een gemeentelijke bijdrage.

8. Het bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verplicht gemeenten om maatwerkvoorzieningen te bieden aan inwoners die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving en beschermd wonen of opvang nodig hebben. Dat kan veroorzaakt zijn door psychische of psychosociale problemen (bijvoorbeeld een verslaving) of omdat ze de thuissituatie hebben moeten verlaten, bijvoorbeeld vanwege risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld. Bijna altijd gaat het om inwoners met (multi)complexe ondersteuningsvragen. De taken die de gemeente Tilburg als centrumgemeente vervulde, onder andere op het gebied van begeleid wonen en vrouwenopvang, worden in de periode 2018 tot en met 2021 een lokale verantwoordelijkheid van elke gemeente. Wat de gevolgen van deze nieuwe decentralisatie zijn voor de gemeente Goirle, was op het moment dat dit beleidskader is opgesteld, nog slechts in hoofdlijnen bekend. Wel is afgesproken dat de negen gemeenten in de regio Hart van Brabant hierover gezamenlijk beleid ontwikkelen. Periodiek wordt over deze vorm van ondersteuning een regionaal uitvoeringsprogramma vastgesteld. In het eerste uitvoeringsprogramma uit 2016 staan centraal de balans tussen zorg, ondersteuning en huisvesting en de preventie van instroom.

Gemeenten en andere relevante organisaties - waaronder de politie, het openbaar ministerie en een groot aantal organisaties met taken gericht op hulp en ondersteuning - werken in onze regio samen in het Zorg- en Veiligheidshuis Midden-Brabant. Regelmatig is er rondom de ondersteuning van deze kwetsbare groepen een afstemmingoverleg over het beleid en de uitvoeringsvragen tussen de deelnemende gemeenten en het Zorg- en Veiligheidshuis. Ondersteuning is per definitie gericht op het versterken van de eigen kracht en een (zo snel als) mogelijke terugkeer en herstel in de eigen omgeving.

9. Begeleiden van vergunninghouders

Nederland neemt zijn aandeel in de eerste opvang van asielzoekers, die op de vlucht zijn geslagen voor oorlog, geweld en het schenden van mensenrechten. Nadat beoordeeld is of een asielzoeker recht heeft op verblijf in Nederland (tijdelijk of permanent), volgt het huisvesten en verder ondersteunen van toegelaten vluchtelingen: de vergunninghouders.

Elke Nederlandse gemeente heeft een wettelijke taak in de eerste opvang en begeleiding van vergunninghouders. Deze taak houdt in het bieden van maatschappelijke begeleiding en introductieactiviteiten. Onder maatschappelijke begeleiding wordt verstaan het begeleiden van een vergunninghouder bij onder meer huisvesting, deelname aan lessen en andere activiteiten, bij het vinden van school en werk en het in zijn algemeenheid wegwijs maken in de samenleving. Introductieactiviteiten zijn activiteiten, gericht op het zo spoedig mogelijk zelfstandig functioneren van de vergunninghouder in de samenleving. Kennis van de Nederlandse taal bevordert de (economische) participatie en sociale integratie. Omgekeerd bevordert deelname aan het verenigingsleven (o.a. aan sport, kunst en cultuur) en de contacten met andere inwoners de taalvaardigheid.

De begeleiding van vergunninghouders in de gemeente Goirle gebeurt grotendeels door de vrijwilligers van de Werkgroep Opvang Statushouders. Zij worden daarbij begeleid en ondersteund. De gemeente bekostigt deze professionele ondersteuning en maakt daarover afspraken met de gecontracteerde welzijnsorganisatie. Naast de eerste opvang en begeleiding heeft de gemeente de taak te zorgen voor woningen voor vergunninghouders. Hierover maken we afspraken met de wooncorporatie. Vergunninghouders zijn - zeker in de beginfase - op de gemeente aangewezen voor hun inkomen. Getracht wordt vergunninghouders zo snel mogelijk te begeleiden naar werk. Vestigen zich gezinnen met kinderen, dan zorgt de gemeente er voor dat kinderen snel op een school geplaatst worden.

10. Burgerinitiatieven

Onder een burgerinitiatief verstaan we in dit beleidskader een idee van een inwoner of inwoners om iets te doen voor de samenleving. Burgerinitiatieven ontstaan vanzelf: de gemeente speelt daarin geen rol als initiator. Wel wil Goirle een actieve gemeente zijn ten aanzien van burgerinitiatieven en vindt in principe alle burgerinitiatieven - groot en klein- de moeite waard. Ondersteuning van een burgerinitiatief door de gemeente is mogelijk als het initiatief voldoet aan de volgende drie kenmerken:

1. Het burgerinitiatief kent een maatschappelijk belang voor de gemeente Goirle.
2. Het burgerinitiatief heeft geen winstgevend doel.
3. Het burgerinitiatief wordt geïnitieerd door inwoners van de gemeente Goirle.

Gemeentelijke ondersteuning kan bestaan uit het geven van advies wanneer daar behoefte aan bestaat (bijvoorbeeld op het gebied van informatie over gemeentelijk beleid en het verkrijgen van noodzakelijke vergunningen), het beschikbaar stellen van het relationele netwerk van de gemeente, actief meedenken over (on)mogelijkheden en/of het bieden van ondersteuning bij het opzetten van het initiatief. De gemeente neemt een initiatief niet over: de inwoner blijft aan zet.

6. Sociaal netwerk

Missie

We dragen bij aan het versterken van het sociale netwerk van inwoners van de gemeente Goirle, zodat zij in staat zijn om met behulp van dit netwerk zelfstandig mee te doen in de samenleving.

In de komende beleidsperiode werken we aan de volgende ambities:

- Er is een leefomgeving waar mensen elkaar ontmoeten, ontspannen en met elkaar in verbinding komen.
- Inwoners helpen en ondersteunen elkaar en zetten zich in voor hun omgeving.
- Mantelzorgers voelen zich begrepen en gewaardeerd.
- Inwoners hebben begrip voor elkaars problemen en beperkingen en houden daar rekening mee.
- Vrijwilligers en mantelzorgers kennen het ondersteuningsaanbod dat voor hen beschikbaar is en maken daar gebruik van.
- Organisaties met een gemeentelijke opdracht hanteren een werkwijze die de eigen regie van de inwoners en hun netwerk stimuleert.

Wat gaan we daar voor doen?

1. Versterken sociale samenhang

De Wmo 2015 geeft de gemeenteraad opdracht beleid te ontwikkelen gericht op het bevorderen van de sociale samenhang in de gemeente. Deze opdracht komt voort uit de overtuiging dat voor veel problemen, waarvoor voorheen een beroep gedaan werd op de overheid, een betere, snellere en vaak goedkopere oplossing gevonden kan worden in de samenleving zelf.

Sociale samenhang heeft betrekking op onderlinge contacten tussen mensen, op de wijze waarop zij zich organiseren en op hun integratie in de sociale omgeving. Om sociale samenhang te vergroten, is het van belang dat inwoners zich betrokken voelen bij elkaar. Als je elkaar kent, spreek je elkaar makkelijker aan en ben je eerder bereid om iets voor elkaar te doen (burenhulp / informele zorg). Hiermee ontstaat een sociaal netwerk, waar mensen met een ondersteuningsvraag een beroep op kunnen doen. Sociale netwerken in de buurt zijn met name voor kwetsbare groepen belangrijk: het zelfstandig thuis blijven wonen is voor hen eenvoudiger in een sociaal veilige omgeving.

Voor wat betreft jeugdigen geldt hetzelfde. We zien de laatste jaren een kentering in de trend dat opvoeden vooral een zaak van alleen de ouders zou zijn. Familie, burens, vrienden, school en verenigingen spelen ook een belangrijke rol. We merken dat ouders dat onderkennen en het prettig vinden om hun opvoeddilemma's te delen en te bespreken. We willen dit mogelijk maken en stimuleren door mee te werken aan burgerinitiatieven en aan het organiseren van bijeenkomsten op basis van signalen vanuit de omgeving.

De onderlinge betrokkenheid van inwoners begint bij ontmoeting. In onze maatschappij is het niet meer zo vanzelfsprekend dat mensen elkaar treffen en spreken, vooral niet op buurtniveau. Om deze reden is het van belang dat er in de nabije woonomgeving laagdrempelige en toegankelijke activiteiten zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten.

Bij sociale samenhang gaat het zowel om mantelzorg, onderlinge hulp en vrijwilligers, als om verenigingen, clubs, buurt- en inwonersinitiatieven. De inzet van actieve inwoners en organisaties - waaronder ondernemers - draagt in positieve zin bij aan de leefbaarheid in de gemeente Goirle en aan het verminderen van eenzaamheid van haar inwoners. Verder kan hun inzet bijdragen aan preventie en het in een vroeg stadium signaleren van problemen. De gemeente wil daarom bevorderen en faciliteren dat haar inwoners klaar staan voor elkaar en zich inspanssen voor hun buurt of dorp.

Ook vanuit 't Loket wordt het inschakelen van de sociale omgeving en het praten over problemen met naasten gestimuleerd. Daarnaast moet er ruimte zijn voor specifieke ondersteuning aan het sociaal netwerk in situaties waarbij (kortdurende) ondersteuning participatie kan bevorderen. Denk aan ondersteuning aan verenigingen, vrijwilligers of mantelzorgers bij specifieke (jeugdzorg) problematieken.

2. Jeugdigen en sociaal netwerk

Niet alleen vanuit het perspectief van ouders en opvoeders, maar ook vanuit het perspectief van de jeugdige zelf is het van belang om te kunnen meedoen in de maatschappij. Meedoen betekent bijvoorbeeld dat je naar school kunt, je huiswerk kunt maken (bijvoorbeeld op een computer), je een hobby of sport hebt die je kunt uitvoeren, maar ook dat je ergens je vrienden kunt ontmoeten en nieuwe vrienden kunt maken. Dat kan in de gemeente Goirle gelukkig op veel plaatsen, zoals op school, bij (sport)verenigingen en het jongerencentrum.

Om goed mee te kunnen doen, zijn toegankelijke organisaties en verenigingen van betekenis. Het is echter ook belangrijk dat er binnen het gezin voldoende financiële middelen zijn voor jeugdigen om mee te kunnen doen. Om meedoen te faciliteren en te stimuleren, zijn er binnen de gemeente Goirle mogelijkheden zoals ondersteuning door de Stichting Leergeld en de gemeentelijke minimaregelingen, zoals de computerregeling voor schoolgaande kinderen en de startersregeling voor het voortgezet onderwijs. De gemeente Goirle blijft ook in deze nieuwe beleidsperiode in het kader van armoedebestrijding extra investeren op de jeugd.

3. Ondersteunen van mantelzorgers

Als mensen gedurende langere tijd en onbetaald zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis, dan noemen we hen 'mantelzorgers'.⁹ Mantelzorgers kiezen er vaak niet voor om te gaan zorgen: het overkomt hen, omdat ze een emotionele band hebben met degene die zorg nodig heeft. De meesten mantelzorgers doen hun werk graag en met liefde. Ze lopen echter het risico om overbelast te raken, vooral als de zorg zwaar en langdurig is. Om te voorkomen dat zij zelf een zorgvrager worden, is het van belang dat zij erkend en ondersteund worden in hun mantelzorgtaken.

De nieuwe Wmo 2015 geeft de gemeente de specifieke taak om mantelzorgers te ondersteunen en te waarderen. Omdat behoeften en ondersteuningsvragen van individuele mantelzorgers en de situatie waarin zij verkeren heel verschillend van elkaar zijn, is maatwerk nodig.

⁹ Definitie Sociaal Cultureel Planbureau (2003). Met 'langere tijd' wordt bedoeld meer dan acht uur zorg per week gedurende een periode van meer dan drie maanden.

De gemeente Goirle geeft invulling aan de opdracht tot het ondersteunen van mantelzorgers door:

- Ervoor te zorgen dat medewerkers van 't Loket naast de klant met een ondersteuningsvraag ook aandacht hebben voor de mantelzorger(s), die daar vrijwel altijd bij horen. De medewerkers van 't Loket kennen het ondersteuningsaanbod en kunnen klanten en hun mantelzorger(s) daarover informeren.
- Te zorgen voor een ondersteuningsaanbod op het gebied van informatie en advies, educatie en trainingen, emotionele en praktische hulp en respijtzorg. Ondersteuning gebeurt in eerste instantie door vrijwilligers. Indien noodzakelijk zorgen we ervoor dat er professionele ondersteuning geregeld wordt in de vorm van een maatwerkvoorziening. Naast de gemeente heeft de zorgverzekeraar hierin een taak. Training van mantelzorgers en respijtzorg maken deel uit van de meeste zorgverzekeringspakketten.
- Aandacht te besteden aan het spanningsveld tussen het verlenen van mantelzorg en het verrichten van betaalde arbeid. De gemeente geeft hierin als werkgever het goede voorbeeld en draagt dit uit.
- Ervoor te zorgen dat er specifiek aandacht is voor mantelzorgers van dementerenden. Deze mantelzorgers ervaren vaak problemen op meerdere leefgebieden tegelijk (bijvoorbeeld wegvallen van werk met mogelijke financiële gevolgen en verandering in de verstandhouding tussen partners en de directe familieleden). De zorgverzekeraars financieren 'casemanagers dementie', die - naast de dementerenden zelf - ook de mantelzorgers in beeld hebben en begeleiden en waar nodig ondersteunen.
- Te stimuleren dat relevante partijen, zoals het onderwijs, aandacht geven aan jonge mantelzorgers. Jonge mantelzorgers kunnen de meest uiteenlopende taken en verantwoordelijkheden hebben, variërend van huishoudelijk werk en persoonlijke verzorging tot het zorgen voor andere kinderen in het gezin en het bieden van emotionele steun.
- Waardering en erkenning voor het vele werk dat mantelzorgers verrichten. De gemeente Goirle geeft deze waardering in de vorm van een attentie.
- Mantelzorgers te verzekeren: sinds 2016 vallen mantelzorgers onder de gemeentelijke vrijwilligersverzekering. Ze zijn bij het uitvoeren van hun mantelzorgertaken verzekerd tegen ongevallen en schade aan hun persoonlijke eigendommen.

4. Ondersteunen van vrijwilligers

Vrijwilligers zijn om twee redenen van groot belang:

1. Ze bieden informele zorg en een helpende hand bij ondersteuningsvragen.
2. Ze bieden een structuur waarbinnen sociale binding vorm krijgt. Dit komt in de gemeente Goirle tot uiting door de aanwezigheid van verenigingen en van activiteiten die door vrijwilligers gedragen en/of georganiseerd worden. In het volgende hoofdstuk 'Algemene voorzieningen' wordt nader ingegaan op dit tweede punt.

Deze paragraaf heeft specifiek betrekking op vrijwilligers die andere inwoners ondersteuning bieden. Vaak gaat het om vrijwilligers die zich inzetten voor minder zelfredzame inwoners en kwetsbare jeugdigen en hun ouders, bijvoorbeeld als 'maatje'. We merken dat er een steeds groter beroep wordt gedaan op deze groep vrijwilligers. In deze beleidsperiode wil de gemeente Goirle ervoor zorgen dat zij hun werk op een goede manier en met enthousiasme kunnen blijven doen. Veel inwoners willen best vrijwilligerswerk doen, maar dan wel werk dat past bij hun interesses en beschikbare tijd en andere activiteiten.

De gemeente wil ervoor zorgen dat meer mensen als vrijwilliger aan de slag gaan en wil dat het gemakkelijker wordt om passend vrijwilligerswerk te vinden. Sommige inwoners willen zich inzetten als vrijwilliger, maar hebben (nog) niet de vaardigheden en competenties die nodig zijn om dit zelfstandig te doen.

Dat zijn bijvoorbeeld mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt of ouderen met een beperkt netwerk, die in een sociaal isolement dreigen te raken. Met enige hulp en ondersteuning, onder andere in de vorm van deskundigheidsbevordering en begeleiding, kunnen zij gestimuleerd worden actief te worden als vrijwilliger. Het mes snijdt dan aan twee kanten: de zelfredzaamheid van deze inwoners wordt versterkt en zij gaan als vrijwilliger iets betekenen voor anderen.

De gemeente Goirle investeert in deze beleidsperiode in:

- Deskundigheidsbevordering van vrijwilligers en potentiële vrijwilligers.
- Professionele vrijwilligersondersteuning.
- Fysieke en digitale 'match-plaatsen' waar vraag en aanbod geplaatst kunnen worden door mensen met een hulpvraag en mensen die zich als vrijwilliger willen inzetten.
- Het faciliteren van het vrijwilligerswerk aan bijzondere groepen, waaronder vergunninghouders.
- Een vrijwilligersverzekering. Elke inwoner van de gemeente Goirle die vrijwilligerswerk doet (in of buiten de gemeente) en vrijwilligers uit andere gemeenten die in Goirle en Riel vrijwilligerswerk verrichten, zijn bij het uitvoeren van hun vrijwilligerswerk verzekerd tegen ongevallen en schade aan hun persoonlijke eigendommen.

7. Algemene voorzieningen

Missie

De gemeente Goirle wil de eigen kracht en zelfredzaamheid van haar inwoners versterken door te zorgen voor een aantal algemene (basis)voorzieningen. Deze voorzieningen achten we noodzakelijk voor het stimuleren van de kracht van de samenleving, voor het bevorderen van de maatschappelijke participatie van inwoners en voor het vergroten van hun zelfredzaamheid.

In de komende beleidsperiode werken we aan de volgende ambities:

- Inwoners kunnen voor lichte ondersteuning gratis en zonder indicatie terecht bij door de gemeente gecontracteerde organisaties voor welzijns- en maatschappelijk werk.¹⁰
- Ten gevolge van de begeleiding / ondersteuning van deze organisaties groeien onze inwoners in zelfredzaamheid. De organisaties rapporteren daarover aan de gemeente.
- Door het voeren van een adequaat casemanagement daalt het aantal complexe casussen.
- Er is een passend aanbod aan geschikte accommodaties.

Wat gaan we daar voor doen?

1. Bieden van een ondersteuningsaanbod en zorgen voor afstemming tussen partijen

Door problemen bij inwoners vroegtijdig te signaleren, kunnen we met (lichte) preventieve maatregelen voorkomen dat een probleem escaleert. Uitgangspunt is dat inwoners met lichte ondersteuning geholpen worden om zoveel mogelijk op eigen kracht verder te kunnen. De gemeente zorgt dat er een aanbod aan lichte ondersteuning aanwezig is dat past bij de problematieken die spelen in Goirle en Riel. De daarvoor gecontracteerde organisaties zijn in staat om, samen met andere partijen in het veld, in een vroeg stadium problemen van inwoners te signaleren en daar waar mogelijk vroegtijdig te verhelpen. De organisaties maken daarbij gebruik van de voor dit doel ontwikkelde quickscan. Zij beoordelen zelf of en hoeveel ondersteuning nodig is en schakelen daarbij waar mogelijk en noodzakelijk het netwerk van de betreffende inwoner in.

Voor lichte ondersteuning kan iedereen aankloppen bij de door de gemeente gecontracteerde organisaties, zonder tussenkomst van 't Loket. Omdat deze organisaties ook in 't Loket meedraaien, zijn inwoners met lichte ondersteuning in beeld bij alle betrokken partijen. Bij complexe casussen brengt 't Loket de situatie in kaart, brengt zo nodig de betrokken partijen bij elkaar, stelt één gezamenlijk plan op, bewaakt de afspraken en zet zo nodig casemanagement in. Een goede balans tussen vrijwilligerswerk, lichte ondersteuning door professionals en intensieve zorgverlening is daarbij het meest effectief gebleken (zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig).

Het ondersteuningsaanbod in de gemeente Goirle is afgestemd op de behoeften van haar inwoners. Over de effecten van de geboden ondersteuning leveren de gecontracteerde partijen periodiek afgesproken meetgegevens aan. Door de effectiviteit te monitoren en te meten, maken we inzichtelijk dat de betrokken inwoners door de geboden ondersteuning meer zelfredzaam zijn geworden. Gemeente en de gecontracteerde organisaties hebben periodiek overleg over de resultaten van hun inzet en de over trends en ontwikkelingen. Als dat nodig is, worden de gemaakte afspraken tussentijds aangepast.

¹⁰ Hieronder vallen welzijnswerk, jeugd- en jongerenwerk, algemeen maatschappelijk werk en maatschappelijk werk voor bijzondere doelgroepen. Ook de GGD biedt lichte ondersteuning, maar is geen gecontracteerde partij.

2. Inzet op de veerkracht van de samenleving

Met de invoering van de Wmo in 2007 - met daarin de 'kantelingsgedachte' - en daarna vanaf 2015 met de drie transitie, is een fundamentele wijziging in gang gezet. Er wordt stap voor stap afscheid genomen van de klassieke verzorgingsstaat. Het beleid van de overheid is erop gericht Nederland langzaam aan te veranderen in een 'participatiesamenleving'. Van iedereen die dat kan, wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven en omgeving. Om aan de verwachtingen van de overheid te kunnen voldoen, moet die samenleving over voldoende veerkracht beschikken.

In de gemeente Goirle beschikken we over een groot aantal organisaties die draaien op vrijwilligers. Dankzij die vrijwillige inzet is er een structuur aanwezig waarbinnen maatschappelijke binding vorm kan krijgen en inwoners hun (vrije) tijd op een zinvolle wijze kunnen invullen. De gemeente Goirle vindt het belangrijk om de kracht van de samenleving te behouden en waar mogelijk te versterken. Dit wil zij op drie manieren doen:

1. Het ondersteunen van verenigingen en organisaties die draaien op vrijwilligers.
2. Het faciliteren van vernieuwende initiatieven vanuit de samenleving.
3. Het bieden van laagdrempelige accommodaties. Dit komt aan bod in paragraaf 3.

Ad 1. Het ondersteunen van verenigingen en organisaties die draaien op vrijwilligers:

In paragraaf 4 van hoofdstuk 6 hebben we aangegeven op welke wijze we individuele vrijwilligers willen versterken. In deze paragraaf gaat het om de ondersteuning van vrijwilligersorganisaties in de gemeente Goirle. Voor het merendeel zijn dat verenigingen. De gemeente is niet verantwoordelijk voor het in stand houden van deze organisaties: zij ontleen hun bestaansrecht aan hun activiteiten en de belangstelling van leden / andere deelnemers daarvoor. Wel heeft de gemeente een taak in het faciliteren (bijvoorbeeld door middel van haar accommodatiebeleid) en ondersteunen van de organisaties. Dat laatste doen we onder andere door te zorgen voor:

- Een aanbod aan deskundigheidsbevordering voor vrijwilligersorganisaties, onder andere gericht op het versterken van bestuursvaardigheden en het ontwikkelen van vrijwilligersbeleid.
- Kennisdeling: bij (professionele en vrijwilligers)organisaties in de gemeente is veel kennis en expertise aanwezig, onder andere over het omgaan met kwetsbare inwoners. Deze expertise kunnen inwoners en organisaties beter benutten wanneer bekend is waar welke informatie te halen is.
- Fysieke en digitale 'match-plaatsen' waar vraag en aanbod geplaatst kunnen worden door organisaties die vrijwilligers zoeken en mensen die zich als vrijwilliger willen inzetten.

Bovendien wil de gemeente stimuleren dat vrijwilligersorganisaties activiteiten ontwikkelen die bijdragen aan het gemeentelijke beleid. Dat doet de gemeente door middel van haar subsidiebeleid. Gelet op de ervaringen uit de vorige beleidsperiode kiezen we ervoor om de subsidieregeling voor vrijwilligersorganisaties op te knippen in een aantal verschillende beleidsregels. Op die manier wordt recht gedaan aan de diversiteit van de verenigingen in onze gemeente en wordt voor organisaties en verenigingen inzichtelijk welke activiteiten voor een subsidie in aanmerking komen. De gemeenteraad stelt jaarlijks bij de vaststelling van de gemeentebegroting het totale subsidieplafond vast. Het aanvragen en verantwoorden van subsidie maken we zo eenvoudig mogelijk.

Ad 2. Het faciliteren van vernieuwende initiatieven vanuit de samenleving:

De inzet van veel actieve inwoners, verenigingen en ook bedrijven heeft positieve gevolgen voor de leefbaarheid in de gemeente. Er gebeurt in Goirle al veel, maar er liggen nog volop kansen voor nieuwe en vernieuwende initiatieven.

De gemeente wil stimuleren dat inwoners de ruimte nemen om hun eigen leven vorm te geven, dat ze klaar staan voor elkaar en dat organisaties zich inspannen voor de gemeenschap. Stimuleren doen we door een aanjaagfunctie te vervullen in de vorm van een aparte subsidiebeleidsregel voor vernieuwende initiatieven voor het hele sociaal domein. Naast een subsidie willen we per activiteit bezien of het mogelijk is legeskosten niet in rekening te brengen aan verenigingen en organisaties die op vrijwilligers draaien en/of hun accommodaties gratis beschikbaar te stellen. Daarnaast zal de gemeente de samenwerking tussen verenigingen/organisaties en het bedrijfsleven stimuleren. Deze samenwerking biedt kansen tot nieuwe initiatieven.

3. Accommodaties: sociaal-cultureel, onderwijs en sport

De gemeente Goirle zet accommodaties in om uitvoering te geven aan het integrale welzijns- en onderwijsbeleid. Zij vervult verschillende rollen ten aanzien van deze accommodaties. Zij is subsidiënt/opdrachtgever. Daarnaast is zij voor de gemeentelijke accommodaties technisch beheerder (eigenaar). Dit geldt niet voor de twee kindcentra die in gemeentelijk eigendom zijn (De Vonder en De Kameleon): het technisch beheer voor deze gebouwen is overgedragen aan de schoolbesturen. Tot slot huurt de gemeente accommodaties voor het uitvoeren van onderwijs-, opvoedings- en sportactiviteiten. Zo worden de kindcentra Frankische Driehoek en Boschkens-Oost van Woonstichting Leystromen gehuurd voor onderwijs- en peuterdoeleinden en wordt de sporthal op de locatie Frankische Driehoek eveneens van Leystromen gehuurd voor het gymonderwijs van de basisscholen. Voor dit doel wordt tevens sportaccommodatie De Vendelier van de Stichting Red Star gehuurd. Voor alle accommodaties geldt als uitgangspunt dat dat deze bruikbaar, veilig en toegankelijk moeten zijn voor de doeleinden waarvoor zij worden ingezet. Omdat het technisch beheer en onderhoud van de accommodaties geen directe relatie heeft met het inhoudelijke welzijns- en onderwijsbeleid, wordt dat aspect in dit beleidskader buiten beschouwing gelaten.

Dit beleidskader is erop gericht om samenhang te brengen in beleidsdoelen, gewenste resultaten, subsidieverlening en de inzet van accommodaties. Dit maakt de noodzaak om een apart accommodatiebeleid te maken overbodig.

De gemeente Goirle streeft naar een zo efficiënt mogelijke inzet van maatschappelijk vastgoed, daar waar mogelijk multifunctioneel. Voor wat betreft de onderwijsaccommodaties heeft de gemeente de wettelijke taak zorg te dragen voor voldoende accommodaties. De afgelopen jaren is er een grote kwaliteitsimpuls gegeven aan deze accommodaties. We mogen met een gerust hart zeggen dat de onderwijsaccommodaties in de gemeente up to date en toekomstbestendig zijn. Naast de eigen gemeentelijke accommodaties is er in de gemeente veel meer capaciteit aanwezig. Zo kunnen bijvoorbeeld de onderwijsaccommodaties - naast de activiteiten van de Kindcentra - ook benut worden voor andere activiteiten. Hetzelfde geldt voor de verschillende zorgcentra. Periodiek onderzoekt de gemeente de doelmatige inzet en de effectiviteit van de eigen en de gehuurde accommodaties. Het onderzoek wordt gekoppeld aan de evaluatie van deze beleidsnota B2B 2.0.

Voor de inzet van accommodaties blijft de gemeente Goirle de volgende strategische uitgangspunten hanteren:

- het gemeentelijk beleid is er niet op gericht om accommodaties als zodanig in stand te houden. Het gaat om de bijdrage die de accommodaties leveren aan de doelstellingen van het welzijns- en onderwijsbeleid.
- De gemeente is faciliterend door het beheer van haar accommodaties. Het beheer van de accommodaties is hierbij geen doel op zich, maar levert voorwaarden en faciliteiten voor activiteiten die erop gericht zijn om gemeentelijke beleidsdoelen te bereiken.
- Accommodaties zijn zowel fysiek, sociaal als financieel toegankelijk voor inwoners van de gemeente Goirle.

- Accommodaties zijn erop gericht om integratie tussen diverse groepen te bevorderen. De gemeente stimuleert om die reden het flexibel en multifunctioneel gebruik van de accommodaties.
- Er dient sprake te zijn van eenduidigheid in de sociale tarieven die accommodaties hanteren voor hun huurders. De commerciële tarieven zijn minstens kostendekkend.
- Huurders die niet uit de gemeente Goirle komen en commerciële partijen betalen een marktconform tarief.
- Er is sprake van eenduidigheid in de wijze van subsidieverstrekking. Hierbij nemen we de verschillende typen accommodaties (cultureel centrum, wijkcentra, onderwijs, sport) in acht.
- Accommodaties worden multifunctioneel gebruikt.
- Accommodaties hebben een optimale bezetting.
- In principe moeten alle accommodaties kostendekkend functioneren.
- Elke gemeentelijke accommodatie heeft een meerjaren onderhoudsplan waarin de verdeling van verantwoordelijkheid tussen huurder en verhuurder duidelijk in beeld is gebracht.
- Er is sprake van een duidelijke beheer- en exploitatievorm.

8. Maatwerkvoorzieningen

Missie

Onze inwoners voeren zoveel als mogelijk de regie over hun eigen leven. Wanneer het niet lukt om problemen zelf op te lossen, eventueel met behulp van het eigen netwerk en/of het vrij toegankelijk ondersteuningsaanbod, dan kan verwijzing naar geïndiceerde en specialistische hulp nodig zijn. Deze individuele ondersteuning wordt alleen gegeven als het echt nodig is. In dat geval zorgen we er voor dat de ondersteuning vlot wordt geregeld.

In de komende beleidsperiode werken we aan de volgende ambities:

- Rondom huishoudens is er een integrale aanpak die rekening houdt met de unieke omstandigheden en mogelijkheden van de betreffende persoon en zijn/haar omgeving.
- Ondersteuning wordt zo dicht mogelijk bij de klant georganiseerd, zo licht als kan en zo zwaar als nodig is.
- Samen met de klant wordt bepaald welk resultaat er vanuit de ondersteuning behaald moet worden.
- Waar mogelijk bestaat het ondersteuningsarrangement uit een combinatie van formele en informele vormen van ondersteuning en van algemene en - waar nodig - maatwerkvoorzieningen.

Wat gaan we daar voor doen?

1. Zorgen voor samenhang

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, de Jeugdwet en de Wmo 2015. We willen die wetten in samenhang uitvoeren. Dat betekent bijvoorbeeld dat voorzieningen voor jeugdigen en volwassenen goed op elkaar moeten aansluiten, zodat de continuïteit van de hulp en de ondersteuning gewaarborgd blijft. Dat geldt bijvoorbeeld bij jeugdigen met jeugdhulp die 18 jaar oud gaan worden en vanaf die leeftijd onder de Wmo gaan vallen. Hetzelfde geldt voor hen die een jeugdhulpvoorziening ontvingen en - omdat ze een arbeidsbeperking hebben - te maken krijgen met de Participatiewet. De gemeente zorgt zelf en samen met de maatschappelijke partners voor een aanpak waarin rekening wordt gehouden met de samenhang tussen deze verschillende onderdelen van het sociaal domein.

Daarnaast bestaan er raakvlakken met andere terreinen, zoals veiligheid en het fysieke domein. Hoewel dit beleidskader zich alleen richt op het sociaal domein, kunnen doelen soms niet bereikt worden zonder maatregelen op terreinen als veiligheid, wonen of economie. Voorbeelden van verbindingen tussen verschillende domeinen zijn:

- Het bouwen van voldoende geschikte woningen, zodat onder andere ouderen langer zelfstandig kunnen wonen.
- Het huisvesten van en het ontwikkelen van beleid daaromheen voor bijzondere doelgroepen, zoals mensen met psychiatrische problemen, vergunninghouders, ex-delinquenten en mensen die uit de maatschappelijke opvang komen.
- Het zorgen voor een gezonde leefomgeving. Dit varieert van de woningen zelf (van goede kwaliteit), de omgeving (o.a. het bevorderen van de luchtkwaliteit) tot het stimuleren van bewegen door de inrichting van de openbare ruimte.
- Het bevorderen van veiligheid. We dragen daar als gemeente aan bij door bijvoorbeeld te participeren in het regionale Zorg- en Veiligheidshuis en - op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling - subsidie te verstrekken aan de organisatie 'Veilig Thuis'.

2. Bieden van een vangnet aan de meest kwetsbare inwoners

De gemeente is verantwoordelijk geworden voor de hulp en ondersteuning van inwoners met een behoorlijk zware problematiek. Dat heeft alles te maken met een gewijzigd beleid van de rijksoverheid. Dit heeft geleid tot een verschuiving van intramurale zorg naar extramurale hulp en ondersteuning. Mensen met psychische problemen wonen steeds vaker gewoon in de wijk. Ouderen kunnen pas laat terecht in een verpleeghuis. We bedienen deze inwoners met - vaak meerdere - individuele maatwerkvoorzieningen. Als gevolg van een verdergaande decentralisatie voor deze groep inwoners zullen we in de nabije toekomst een aanvullend ondersteuningsaanbod moeten realiseren.

Tot en met 2019 is de gemeente Tilburg als centrumgemeente nog verantwoordelijk voor wat in de Wmo 2015 heet 'beschermd wonen'. Dat is een individuele (maatwerk)voorziening voor mensen die (nog) niet in staat zijn zelfstandig te wonen vanwege psychische en psychosociale problemen. Daarnaast regelt en financiert Tilburg centraal voor de regio de maatschappelijke opvang en de vrouwenopvang. Zoals we in paragraaf 8 van hoofdstuk 5 hebben aangegeven, wordt elke gemeente met ingang van 2020 zelf verantwoordelijk voor deze taken. In de regio Hart van Brabant ontwikkelen we daarvoor tijdig gezamenlijk beleid en maken we regionale uitvoeringsprogramma's. In de loop van 2019 zal het college van burgemeester en wethouders een voorstel over het gemeentelijke beleid voor deze nieuwe taken ter vaststelling voorleggen aan de gemeenteraad.

3. Maatwerkvoorzieningen Wmo en individuele voorzieningen jeugd

Met de invoering van de transities per 2015 is een grote verandering in gang gezet. De zorg en ondersteuning die eerst vanuit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en provinciale jeugdzorg geboden werd, valt voortaan onder vier wetten: de Wet langdurige zorg, de Zorgverzekeringswet, de Wmo 2015 en de Jeugdwet. Voor die laatste twee wetten is de gemeente verantwoordelijk. De AWBZ was een aanbodgericht volksverzekering en ging uit van iemands beperking: 'u heeft dit (de beperking), dus u krijgt dat (een vast aanbod)'. Mensen hadden aanspraak / recht op bepaalde voorzieningen. In het nieuwe stelsel is er geen sprake meer van een 'recht op'. Mensen die hulp en ondersteuning zelf kunnen regelen, moeten dat zelf gaan doen. Alleen als het echt noodzakelijk is, kan een beroep worden gedaan op de gemeente voor een individuele (maatwerk)voorziening.

De gezondheidsbeleving en het welbevinden van inwoners verbetert wanneer ze participeren in de maatschappij. Die deelname draagt tevens bij aan de sociale cohesie en de leefbaarheid van de gemeente Goirle. Veel inwoners vinden zelf hun weg in het ondernemen van activiteiten en het vinden van werk: zij redden dat prima zonder ondersteuning. Wat onze inwoners zelf kunnen regelen en oplossen, heeft altijd de voorkeur. We stimuleren hen daarin en ondersteunen hen als dat nodig is om weer zelfredzaam te worden.

De Wmo 2015 geeft gemeenten opdracht om hulp en ondersteuning te bieden aan inwoners die daartoe op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit hun sociale netwerk niet of onvoldoende in staat zijn. De Jeugdwet geeft een vergelijkbare opdracht voor de ondersteuning van jeugdigen en het bieden van hulp bij opvoeden en opgroeien. Ondersteuning vanuit de Wmo 2015 kan bijvoorbeeld bestaan uit ondersteuning bij het regelen van het dagelijks leven, het onderhouden of opbouwen van een sociaal netwerk of het voorkomen van terugval. Jeugdhulp is veel breder en omvat een heel scala aan mogelijke interventies: van lichte ondersteuning tot en met zeer zware zorg.

Jeugdhulp organiseren we samen met de andere acht gemeenten van de regio Hart van Brabant. De gemeente moet deze hulp en ondersteuning realiseren met - in vergelijking met de oude AWBZ en provinciale jeugdzorg - aanzienlijk gekorte budgetten. We proberen daar mee uit te komen door heel goed te kijken naar de individuele omstandigheden van de klant. Iedere mens en zijn/haar situatie is anders. De hulp en ondersteuning die nodig is, zal daarom van persoon tot persoon verschillen. Soms zal die ondersteuning enkelvoudig zijn, soms zal er sprake zijn van een 'ondersteuningsarrangement'. Er zijn combinaties mogelijk van inkomensondersteuning, begeleiding naar werk, activering en het ondersteunen bij het leren van de Nederlandse taal of ondersteuning vanuit de Wmo, die nodig is om thuis te blijven wonen.

De werkwijze om hulp en ondersteuning te regelen is voor Wmo en Jeugdhulp globaal hetzelfde. Er zijn kleine verschillen, maar daarvoor verwijzen we naar de geldende verordeningen en beleidsregels. De werkwijze is als volgt: in overleg met de klant bepaalt de medewerker van 't Loket op welke leefgebieden ondersteuning nodig is en tot welk resultaat dit moet leiden. Dit wordt vastgelegd in een plan van aanpak. De inwoner kiest vervolgens zelf hoe hij/zij de ondersteuning wil regelen: via een persoonsgebonden budget of zorg in natura, bij een gecontracteerde aanbieder. Deze bepaalt samen met de inwoner met welk ondersteuningsaanbod het afgesproken resultaat behaald gaat worden. Dit wordt vastgelegd in een persoonlijk ondersteuningsplan.

De gemeente heeft in 2015 een start gemaakt met een resultaatgerichte inkoop van hulp en ondersteuning. Deze nieuwe manier van inkopen en contracteren zetten we in de nieuwe beleidsperiode voort. We stemmen bovendien de contractering van de algemene voorzieningen af met de contractering van individuele (maatwerk)voorzieningen, zodat deze naadloos op elkaar aansluiten, zowel bij opschalen (van lichte naar zwaardere ondersteuning) als bij afschalen (van zwaar naar licht en bij nazorg). Verder biedt dit meer dan bij de oude afspraken mogelijkheden voor het samenstellen van arrangementen: een samenhangend pakket van formele en informele ondersteuning c.q. algemene en individuele voorzieningen. De jeugdhulpverlening is vanaf 2017 regionaal ingekocht. Ook daar vindt een verschuiving plaats naar een resultaatgerichte inkoop.

Bijlage 1

Matrix doelstellingen en acties

Toelichting doelstellingenmatrix

De drie hoofddoelen uit de gemeentelijke visie op het sociaal domein volgen elkaar als het ware chronologisch op. Daarbij is er in een ideale situatie sprake van een cyclisch proces.

1. Vergroten van de zelfredzaamheid.
2. Bevorderen van de maatschappelijke participatie.
3. Versterken van de kracht van de samenleving.

	Maatschappelijke participatie	Zelfredzaamheid	De kracht van de samenleving
Preventie		<ul style="list-style-type: none"> 2. Investeren in preventieve activiteiten 4. Preventief jeugdbeleid en voorkomen van schooluitval 5. Voorkomen van (taal)ontwikkelingsachterstanden 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Toegankelijkheid verbeteren
Eigen kracht	<ul style="list-style-type: none"> 7. DVG Goirle / Riel 8. Bieden van ondersteuning aan kwetsbare groepen 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Het bieden van informatie, advies en cliëntondersteuning 2. Het bieden van toegang tot en het leren omgaan met informatie 3. Kindcentra 4. Cultuureducatie 5. Bewegingsonderwijs 6. Volwasseneneducatie 9. Begeleiden van vergunninghouders 	<ul style="list-style-type: none"> 10. Burgerinitiatieven
Sociaal netwerk	<ul style="list-style-type: none"> 7. DVG Goirle / Riel 1. Versterken sociale samenhang 	<ul style="list-style-type: none"> 2. Versterken sociale samenhang 3. Jeugdigen en sociaal netwerk 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Ondersteunen van mantelzorgers 4. Ondersteunen van vrijwilligers
Algemene voorzieningen		<ul style="list-style-type: none"> 1. Bieden van een ondersteunings-aanbod 	<ul style="list-style-type: none"> 2. Inzet op de veerkracht van de samenleving 2. Accommodaties: sociaal-cultureel, onderwijs en sport
Individuele voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zorgen voor een samenhangend beleid 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zorgen voor een samenhangend beleid 2. Bieden van een vangnet 3. Individuele en maatwerkvoorzieningen 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Zorgen voor een samenhangend beleid

Bijlage 2 Lijst van gehanteerde afkortingen en begrippen

Afkortingen

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B2B	Back to Basics
GGD	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
LEA	Lokale Educatieve Agenda
OAB	Onderwijs Achterstanden Beleid
PGB	Persoons gebonden budget
RADAR	Rotterdam Anti Discriminatie Raad
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
SMART	Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
WEB	Wet Educatie en Beroepsonderwijs
Wet OKE	Wet Ontwikingskansen door Kwaliteit en Educatie
Wmo 2015	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015. Opvolger van de eerste Wmo 2007
Wpg	Wet publieke gezondheidszorg
Wsob	Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen
ZIN	Zorg in natura

Begrippen

Algemene voorziening

Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning. Het gaat hier om de voorzieningen die voor iedereen, zonder indicatie of andere vorm van toegang, toegankelijk zijn.

Analfabetisme

Het niet kunnen lezen of schrijven.

Beschermd wonen

een individuele maatwerkvoorziening voor mensen die (nog) niet in staat zijn zelfstandig te wonen vanwege psychische en psychosociale problemen.

Digibetisme

Het ontbreken van de nodige vaardigheden om met digitale informatie om te gaan.

Fysieke toegankelijkheid

Openbare ruimte, accommodaties zijn zodanig ingericht dat mensen met een beperking geen belemmeringen ondervinden in het gebruik daarvan.

Individuele voorziening (Jeugdwet) / maatwerkvoorziening (Wmo 2015)

Een op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van ondersteunende diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer.

Informele zorg

Hulp en ondersteuning door mantelzorgers en/of vrijwilligers.

Laaggeletterdheid

Overkoepelende term voor mensen die grote moeite hebben met lezen en schrijven.

Maatschappelijke opvang

Het bieden van een tijdelijk verblijf aan mensen zonder dak boven hun hoofd, gekoppeld aan zorg en begeleiding en/of het verhelpen van een crisis. Het betreft mensen die al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving

Mantelzorger

Iemand die langere tijd zorgt voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende partner, ouder, kind of ander familielid, vriend of kennis. Met 'langere tijd' wordt bedoeld meer dan acht uur zorg per week gedurende een periode van meer dan drie maanden.

Preventie / preventieve activiteiten

Acties / activiteiten gericht op het voorkomen van problemen.

Prestatie

Het volbrengen van een gesteld doel of gestelde verplichting.

Respijtzorg

Tijdelijke hulp wanneer mantelzorgers de gebruikelijke zorg gedurende een korte periode niet kunnen verlenen, bijvoorbeeld doordat zij overbelast zijn. De mantelzorger kan zodoende even 'op adem komen', om daarna de zorg weer op zich te nemen.

Resultaat

De opbrengst die bereikt wordt .

SMART-doelstelling

Geeft aan wat je wilt bereiken en welke resultaten je wanneer wilt bereiken.

Sociaal domein

Alle organisaties, diensten en voorzieningen die mensen ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en de participatie (meedoen) bevorderen.

Sociale toegankelijkheid

Het zich welkom voelen van mensen met een beperking bij deelname aan het maatschappelijk verkeer. Het in staat zijn om te kunnen gaan met deze mensen (gastheerschap) draagt daar aan bij.

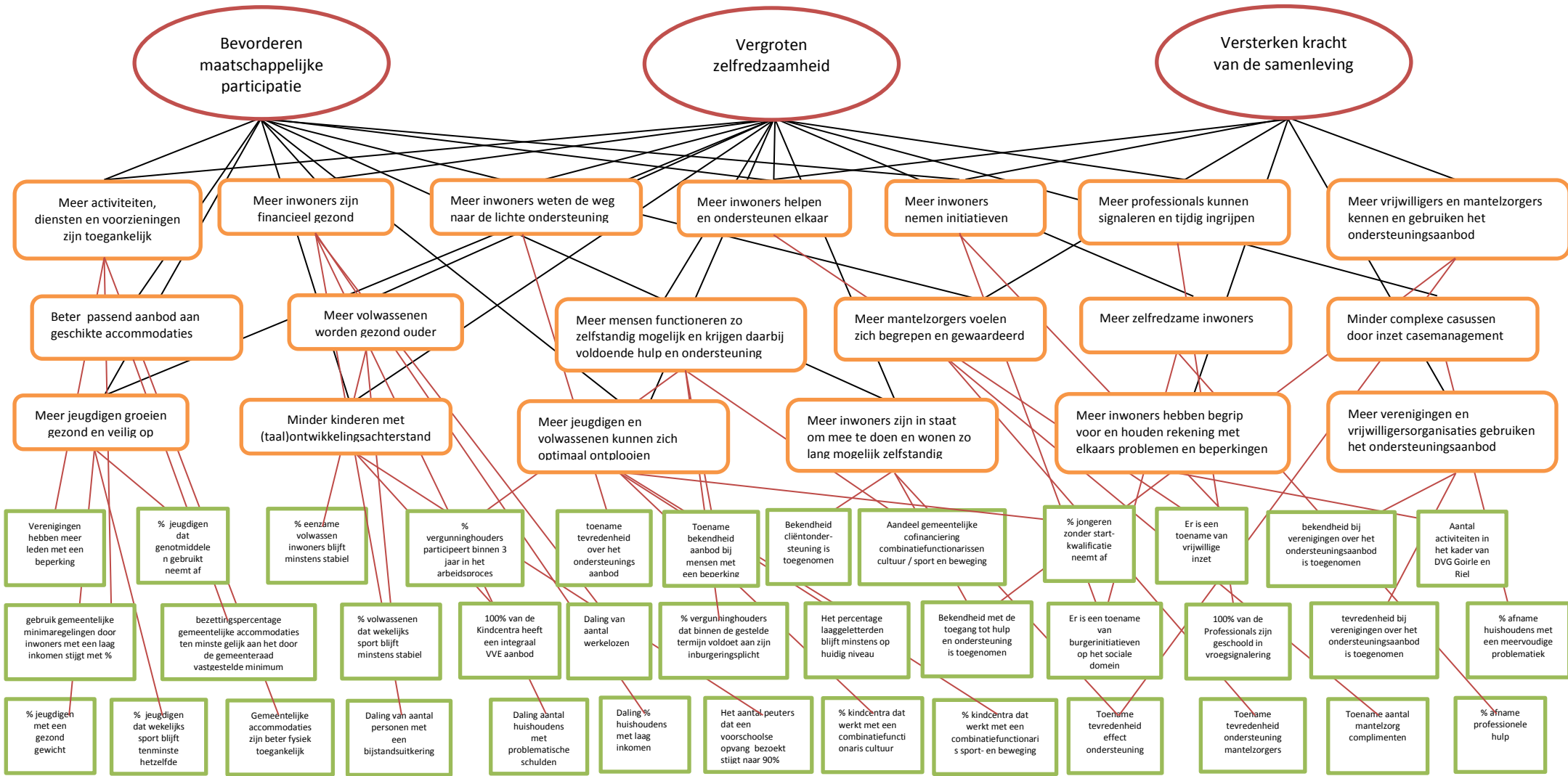
Webrichtlijnen

Toegankelijkheidseisen voor het Internet

Zelfredzaam

In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.

Bijlage 3 Overzicht doelen en prestatie-indicatoren

Bronnen: GGD; Waarstaatjegemeente.nl; Monitor sociaal domein; Cliëntervaringsonderzoek Wmo; Contractbeheer maatwerkvoorzieningen; Jaarlijkse activiteitenverslagen en voortgangsgesprekken maatschappelijke organisaties; gemeentelijke bronnen; Periodiek onderzoek gemeentelijke accommodaties; Cubiss

Bijlage 4 Overzicht beleid- en uitvoeringsnota's, vastgesteld na B2B: De Nieuwe Koers

- Nota Deelmobiel Goirle, februari 2012
- Nota taalcoaches, juli 2012
- Nota bijzondere bijstand medische kosten, oktober 2012
- Keuzenota 'Begeleiding van AWBZ naar Wmo', december 2012
- Nota tussenevaluatie kanteling, augustus 2013
- Keuzenota Goirle aan de slag, september 2013
- Herijking Visie Brede Schoolontwikkeling, oktober 2013
- Triple T: Transitieplan: van beleid richting uitvoering, maart 2014
- Triple T: notitie doorontwikkeling 't Loket, mei 2014
- Nota Triple T: beleidskeuzes verordeningen Wmo en Jeugdwet, oktober 2014
- Nota Triple T: beleidskeuzes verordeningen Participatiewet en maatregelen WWB, oktober 2014
- Nota minimabeleid, februari 2015
- Preventieplan schulddienstverlening 2014 - 2017 (november 2014)
- Beleidsplan Schuldhulpverlening 2015 - 2017
- (Procesmatige) ondersteuning Participatieraad: 2014
- Visie peuterspeelzalen en VVE
- Nota uitbreiding ondersteuning ContourdeTwern en vrijwilligersinitiatieven, april 2014
- Nota participatieraad gemeente Goirle, augustus 2014
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 met beleidsregels
- Verordening jeugdhulp 2015 met beleidsregels
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015
- Subsidieregeling voor verenigingen, maart 2015
- Maatschappelijk begeleiding statushouders (extra opdracht, vanaf 2018 onderbrengen in B2B) juni 2015
- Nota uitbreiding ondersteuning Werkgroep Opvang Statushouders door ContourdeTwern, 2014 + 2015
- Pilot preventieve basiszorgstructuur jeugd, 2014 - heden
- Woonvisie gemeente Goirle 2015, december 2015
- Invulling waardering mantelzorgers, december 2015
- Verzamelverordening Participatiewet, IOAW, IOAZ en BBz 2016 met beleidsregels
- Nota omzetting brede scholen naar Kindcentra, maart 2016
- Nota integrale veiligheid 2016 - 2019
- Schulddienstverleningsplan, september 2015

Regionale nota's:

- Regionale woonvisie, december 2015
- Regionale Gezondheidsnota
- Samen sterk voor de Kwetsbare Burger
- Regionaal Beleidskader Jeugdhulp 2014
- Visiedocument doelgroepenvervoer Hart van Brabant, november 2014
- Regionaal Programma Educatie 2016

Bijlage 5 Preventieve basiszorgstructuur onderwijs/ opvang gemeente Goirle

